

ગુણોત્સવ 2.0

માર્ગદર્શિકા

CONTENTS

એકોનિમ્સ (ટૂંકાક્ષરો).....	6
પ્રકરણ-1 : પૂર્વભૂમિકા.....	8
1.0 પ્રસ્તાવના	8
1.1 ગુણોત્સવ 2.0 કાર્યક્રમ શું છે?.....	11
1.2 ગુણોત્સવ 2.0 શા માટે?.....	12
1.3 ગુણોત્સવ 2.0ની મુખ્ય બાબતો.....	13
1.3.1 % 100શાળાઓનું બાહ્યમૂલ્યાંકન.....	14
1.3.2 શાળા મૂલ્યાંકન માટે GSQAC દ્વારા અલાયદી વ્યવસ્થા.....	15
1.3.3 શાળાના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા આધારિત અભિગમ.....	16
1.3.4 શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન પર વિશેષ ભાર.....	17
1.3.5 ટેકનોલોજીનો Real Time Monitoring અને સુધારાત્મક પગલાઓ માટે સઘન ઉપયોગ.....	17
પ્રકરણ-2 : એકેડિટેશન પ્રક્રિયાનું સ્વરૂપ.....	19
2.0 પ્રસ્તાવના	19
2.1 ગુણોત્સવ 2.0 ફેમવર્ક નિર્માણ માટે હાથ ધરાયેલ પ્રક્રિયા.....	20
2.2 મૂલ્યાંકનના મુખ્ય માળખાનો પરિચય.....	22
પ્રકરણ-3 મુખ્ય ક્ષેત્ર – 1 : અધ્યયન અને અધ્યાપન.....	24
3.0 પ્રસ્તાવના	24
3.1 પેટાક્ષેત્ર – 1 એકમ કસોટી.....	24
માપદંડ-1ઉત્તરવહીમાં વિદ્યાર્થીઓના જવાબો/એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટ :	27

માપદંડ-2એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી :	28
માપદંડ-3એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ :	29
માપદંડ-4ઉપચારાત્મક કાર્ય :	30
માપદંડ-5વાલીને જાણ :	31
માપદંડ-6એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ :	32
3.2 પેટાક્ષેત્ર – 2 અને 3 : સત્રાંત કસોટી -1 અને 2	35
માપદંડ-1ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી :	36
માપદંડ-2પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ :	37
માપદંડ-3વાલીઓને જાણ :	38
માપદંડ-4સત્રાંત કસોટી : -1માં સરેરાશ ગુણ	38
માપદંડ-5સત્રાંત કસોટી : -2માં સરેરાશ ગુણ	39
3.3 પેટાક્ષેત્ર – 4 અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ	40
માપદંડ-1શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્ય : વહાર	42
માપદંડ-2અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ :	43
માપદંડ-3શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા :	44
માપદંડ-4) વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત અધ્યયન સામગ્રી : LM)નો ઉપયોગ	45
માપદંડ-5ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની તકોનું નિર્માણ કરવું :	46
માપદંડ-6જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી :	47
3.4 પેટાક્ષેત્ર – 5 અધ્યયન – અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ	50

માપદંડ-1અધ્યાપન માટેની તૈયારી :	52
માપદંડ-2અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય :	53
માપદંડ-3શિક્ષકો દ્વારા પૂછતા પ્રશ્નો :	55
માપદંડ-4વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :	56
માપદંડ-5અધ્યયનમાં સમાન તક :	57
પ્રકરણ-4 મુખ્ય ક્ષેત્ર – 2 : શાળા	61
4.0 પ્રસ્તાવના	61
4.1 પેટાક્ષેત્ર – 1 હાજરી.....	61
માપદંડ-1શાળાની સરેરાશ હાજરી :	62
માપદંડ-2જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે શાળાની હાજરી :	62
4.2 પેટાક્ષેત્ર – 2 સંચાલન	64
માપદંડ-1શાળા વિકાસ યોજનાની રચના અને અમલીકરણ :	64
માપદંડ-2શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ :	66
માપદંડશાળા સમયપત્રક : 3-.....	68
4.3 પેટાક્ષેત્ર – 3 સલામતી.....	70
માપદંડ-1સલામત શાળા પરિસર :	71
માપદંડ-2: આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શિક્ષકવિદ્યાર્થીઓની તૈયારી-	72
પ્રકરણ-5 મુખ્ય ક્ષેત્ર – 3 : સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ.....	75
5.0 પ્રસ્તાવના	75

5.1	પેટાક્ષેત્ર - 1 પ્રાર્થનાસભા.....	75
5.2	પેટાક્ષેત્ર - 2 યોગ, વ્યાયામ અને રમત-ગમત.....	79
5.3	પેટાક્ષેત્ર - 3 વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી.....	83
5.4	પેટાક્ષેત્ર - 4 રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી.....	86
પ્રકરણ-6	મુખ્ય ક્ષેત્ર - 4 : સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ.....	91
6.0	પ્રસ્તાવના.....	91
6.1	પેટાક્ષેત્ર - 1 શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ.....	91
6.2	પેટાક્ષેત્ર - 2 ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ.....	93
6.3	પેટાક્ષેત્ર - 3 મધ્યાહન ભોજન યોજના.....	94
6.4	પેટાક્ષેત્ર - 4 પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા.....	97
પ્રકરણ-7	સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરની આચારસંહિતા.....	101
7.0	પ્રસ્તાવના.....	101
7.1	સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરની આચારસંહિતા.....	101
	શાળાની મુલાકાત પહેલાં (એકેડિટેશન માટે).....	102
	શાળાની મુલાકાત દરમિયાન (એકેડિટેશન માટે).....	103
7.2	શાળાની મુલાકાત દરમિયાન કરવાની થતી કામગીરી.....	105
7.3	સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર, મુખ્ય શિક્ષક અને શિક્ષક પાસેની અપેક્ષાઓ.....	116
7.4	સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર માટે શાળા કક્ષાએ કામગીરીનું આયોજન.....	117
પ્રકરણ-8	મૂલ્યાંકન અને અન્ય પ્રકીર્ણ બાબતો.....	120

8.0 गुणांकन योजना 120

GUNOTSAV 2.0

એકોનિમ્સ (ટૂંકાક્ષરો)

GCERT- ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ

SSA- સમગ્ર શિક્ષા અભિયાન

GSQAC- ગુજરાત સ્કૂલ ક્વોલીટી એક્રેડિટેશન કાઉન્સિલ

NAS- નેશનલ અચીવમેન્ટ સર્વે

ASER- એન્યુઅલ સ્ટેટસ ઓફ એજ્યુકેશનલ રીપોર્ટ

OFSTED- ઓફીસ ફોર સ્ટાન્ડર્ડાઇઝેશન ઇન એજ્યુકેશન

MoU- મેમોરેન્ડમ ઓફ અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ

OTR- ઓનલાઇન રીયલ ટાઇમ રીપોર્ટિંગ

CCC- કમાંડ એન્ડ કંટ્રોલ સેન્ટર

RTE Act 2009- રાઇટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ- ૨૦૦૯

MCQ- બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો

OMR- ઓપ્ટીકલ માર્ક રીડર

SI- સ્કૂલ ઈન્સ્પેક્ટર (શાળા નિરીક્ષક)

HT- મુખ્ય શિક્ષક

NMMS- નેશનલ મીન્સ કમ મેરીટ સ્કોલરશીપ પરીક્ષા

SMC – શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ

SDP- સ્કૂલ ડેવલોપમેન્ટ પ્લાન (શાળા વિકાસ યોજના)

LM- લર્નિંગ મટીરીયલ (અધ્યયન સાહિત્ય)

CWSN- ચાઈલ્ડ વીથ સ્પેશિયલ નીડ (વિશેષ જરૂરિયાત વાળા બાળકો)

CAL- કોમ્પ્યુટર એઇડેડ લર્નિંગ

GUNOTSAV 2.0

પ્રકરણ-1 : પૂર્વભૂમિકા

1.0 પ્રસ્તાવના

પ્રાથમિક શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણા માટે ગુજરાત સરકાર હંમેશા પ્રયત્નશીલ રહી છે. સર્વ શિક્ષા અભિયાન, મધ્યાહન ભોજન યોજના, રાષ્ટ્રીય માધ્યમિક શિક્ષા અભિયાન અને રાઇટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટના અમલીકરણ અંગેની રાજ્ય સરકારની પ્રતિબદ્ધતા વગેરે જેવા પ્રકલ્પો સંદર્ભે રાજ્ય સરકારની ભૂમિકા અને કાર્ય પ્રશંસનીય રહ્યા છે. રાજ્ય સરકારના પ્રયત્નો થકી જ પ્રાથમિક શિક્ષણ કક્ષાએ નામાંકન અને સ્થાયીકરણમાં ખૂબ જ સારી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી શકાઇ છે.

ગુજરાત સરકારે સમગ્ર રાજ્યની શાળાઓના શૈક્ષણિક સ્તરને સુધારવા માટે દ્રશ્યમાન અને માપી શકાય તેવો સકારાત્મક બદલાવ પ્રાપ્ત કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓને અપાતા ગુણાત્મક શિક્ષણને અસરકર્તા એવા શ્રેણીબદ્ધ પગલાંઓની શરૂઆત કરી છે. ગુણવત્તાપૂર્ણ પ્રાથમિક શિક્ષણ, શૈક્ષણિક પરિણામો સંબંધિત ચિંતા, શિક્ષણ સમુદાય (શિક્ષકો) ની જવાબદારી અને સંવેદનશીલતા તેમજ સમાજની સક્રિય ભાગીદારી, આ તમામ પરિબલોને લીધે શૈક્ષણિક સ્તરમાં સુધારો થયો છે.

વિશિષ્ટ રાજ્ય વ્યાપી શાળા પ્રવેશ ઝુંબેશ - 'શાળા પ્રવેશોત્સવ' દ્વારા શાળાઓમાં વિદ્યાર્થી-નોંધણીની સંખ્યામાં વધારો જોવા મળ્યો. વધુમાં, વિવિધ પગલાંઓ, જેવા કે મુખ્યમંત્રીની કન્યા કેળવણી નિધિ, વિદ્યા લક્ષ્મી બોન્ડ યોજના, વિદ્યા દીપ યોજના, શિક્ષકો અને આચાર્યોની ભરતી, અને કોમ્પ્યુટર લેબ, શાળા રૂમ અને સ્વચ્છતા બ્લોકસ બાંધીને શાળાઓમાં ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું નિર્માણ તેમજ સુધારણાનો સફળતા પૂર્વક અમલ કરવામાં આવેલ છે. આ તબક્કે ખ્યાલ આવ્યો કે માત્ર શાળા સુધીની પહોંચ અને શાળા સુધારણાના પ્રયત્નો પૂરતાં નથી. વિદ્યાર્થીઓ વર્ગમાં રહી ભણે તેવી આગળની સફળતા માટે અર્થપૂર્ણ ગુણાત્મક શિક્ષણ

આવશ્યક છે. ગુણાત્મક શિક્ષણની ખામી શિક્ષણના દરેક સ્તરે નબળા શૈક્ષણિક પરિણામોમાં પરિણમે છે જે શિક્ષણક્ષેત્રે મુખ્ય પડકાર છે.

આ બધી સિદ્ધિઓથી આગળ વધીને, ગુણવત્તાના મુદ્દાઓ ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું તે આ મનોચત્નનો ઉદ્દેશ્ય છે. ગુણવત્તાસભર શિક્ષણ અંગેની જાગૃતિ સાથેની જવાબદારી અને વધુ સામાજિક ભાગીદારી સાથે ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણમાં રહી ગયેલી આ કચાશ ઉપર ધ્યાન આપવાની જરૂરીયાત જણાઈ.

આ હેતુથી, ગુજરાત સરકારે તમામ શાળાઓ માટે એક વાર્ષિક મૂલ્યાંકન કાર્યક્રમ 'ગુણોત્સવ' શરૂ કર્યો. 'ગુણોત્સવ' એ રાજ્યની અનન્ય પહેલ છે જેમાં શિક્ષણ વિભાગની બધી શાખાઓ અને સ્તરોનું કેન્દ્રીકરણ અને રાજ્યના બધા જ વહીવટી ખાતાઓની ભાગીદારી થકી પ્રાથમિક શિક્ષણના ગુણવત્તાના વિવિધ ઘટકોનું મૂલ્યાંકન કરી તેને મજબૂત કરવામાં આવે છે.

ગુજરાત સરકાર દ્વારા 2009માં, 'ગુણોત્સવ' - ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણની ઉજવણીની શરૂઆત, એક મોટા સ્તરે થતા 'વિદ્યાર્થી-શાળા મૂલ્યાંકન'ના અનન્ય કાર્યક્રમ તરીકે કરવામાં આવી, જેમાં રાજ્યના બધા જિલ્લાઓની બધી સરકારી પ્રાથમિક શાળાઓ, આશ્રમ શાળાઓ અને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓને આવરી લેવા ઉપરાંત ઉપચારાત્મક શિક્ષણ અભિયાનનું પાસું સામેલ છે.

દર વર્ષે મુખ્ય મંત્રીશ્રી, કેબીનેટ અને રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રીઓ અને 3000થી વધુ અધિકારી/પદાધિકારીશ્રીઓ જેમાં આઈ.એ.એસ., આઈ.પી.એસ., આઈ.એફ.એસ. અને વર્ગ 1 અને 2ના સરકારી કર્મચારીઓ, ત્રણ દિવસમાં પ્રાથમિક શાળાઓનું શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન કરે છે. 'ગુણોત્સવ' સમાજમાં ગુણાત્મક શિક્ષણ અંગેની જાગૃતિ વધારવામાં મદદરૂપ થાય છે તેમજ નીતિ ઘડવૈયા અને સંચાલકોને,

સરકારી શાળાઓની પ્રવૃત્તિઓ અને પાયાના માળખાની સાચી પરિસ્થિતિને સારી રીતે સમજવામાં પણ મદદરૂપ થાય છે.

ગુણોત્સવ 8 સુધીના પ્રયત્નોથી આપણે દરેક વિદ્યાર્થીઓનું વ્યક્તિગત પરિણામ રાજ્ય કક્ષાએથી તૈયાર કરી શક્યા છીએ. જેના પરિણામે વિદ્યાર્થીએ કેટલી પ્રગતિ કરી છે તે જાણવું શક્ય બન્યું છે. આમ, અપેક્ષિત પ્રગતિ ન કરી શકતા વિદ્યાર્થીઓ માટે સઘન ઉપચારાત્મક શિક્ષણકાર્ય પણ ચાઇલ્ડ ટ્રેકિંગના કારણે શક્ય બની શક્યું છે. આમ, હાલનો ગુણોત્સવ કાર્યક્રમ ફક્ત મૂલ્યાંકનનો કાર્યક્રમ ન બની રહેતા સતત સુધારણા માટેનો કાર્યક્રમ બને તે માટે શક્ય તમામ પગલાં લેવાયા છે.

ગુણોત્સવ કાર્યક્રમની સાફલ્યગાથા જોતા ગુજરાત સરકારની સરકારી અને અનુદાનિત શાળાઓની શૈક્ષણિક ગુણવત્તામાં અભિવૃદ્ધિ કરવામાં ગુણોત્સવ કાર્યક્રમ મહદઅંશે સફળ રહ્યો છે એ બાબતમાં કોઈ શંકા નથી તેમ છતાં અત્યાર સુધીના ગુણોત્સવના પરિણામો, National Achievement Survey (NAS) તેમજ ASER (Annual Status of Educational Report) જેવા લર્નિંગ આઉટકમ્સ આધારિત સર્વેક્ષણોના પરિણામો પરથી એવું જોવા મળ્યું છે કે વિદ્યાર્થીઓને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ પૂરા પાડવાના પ્રયત્નોમાં હજુ સુધાર લાવવાની જરૂર છે. શાળાઓમાં વર્ષમાં એકાદવાર મૂલ્યાંકન કરવાના સ્થાને શાળાઓને સતત નિયમિત રીતે પ્રતિપોષણ અને મદદ મળતાં રહે; માર્ગદર્શન મળતું રહે; સુરક્ષિત અને તંદુરસ્ત અધ્યયન વાતાવરણનું નિર્માણ થાય; અધ્યયન અધ્યાપનની પ્રક્રિયા વધુ અસરકારક બને તેમજ વિદ્યાર્થીઓ અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સારી રીતે સિદ્ધ કરે તે સુનિશ્ચિત કરવાની જરૂર છે. આથી પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવને ગુણોત્સવ 2.0 તરીકે અપગ્રેડ કરવાની જરૂરિયાત અનુભવાઈ.

1.1 ગુણોત્સવ 2.0 કાર્યક્રમ શું છે?

ગુજરાત સરકાર દ્વારા વર્ષ 2009 થી તમામ સરકારી અને અનુદાનિત શાળાઓ માટે ગુણોત્સવ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવતું હતું. સતત નવ વર્ષ સુધીના ગુણોત્સવ કાર્યક્રમના અમલીકરણ અને પરિણામોને જોતા ગુણોત્સવ કાર્યક્રમમાં બદલાવ લાવવાની જરૂરિયાત અનુભવાતી રહી છે.

રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગુણોત્સવ કાર્યક્રમને વધુ સઘન બનાવવા વિચારણા કરવા સંદર્ભે ગુણોત્સવ-5 બાદ નિવૃત્ત મુખ્ય સચિવ શ્રી સુધીર માંકડની અધ્યક્ષતામાં સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી જેમાં પણ ગુણોત્સવ કાર્યક્રમમાં સુધારણા સંદર્ભે ટૂંકા ગાળાના અને લાંબા ગાળાના પરિવર્તનો સંદર્ભે ભલામણો કરવામાં આવી હતી.

ગુણોત્સવ કાર્યક્રમમાં શાળાને દર વર્ષે માત્ર એકવાર પ્રતિપોષણ મળતું હતું તેની જગાએ નિયમિત પ્રતિપોષણ અને મદદ મળી રહે તો શાળાની ગુણવત્તા અને સતત સુધારણા માટેની તકોમાં વધારો થાય તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખી વર્ષ 2019માં ગુણોત્સવ 2.0ની શરૂઆત કરવામાં આવી.

ગુણોત્સવ 2.0ને 'સ્કૂલ એકેડિટેશન' કાર્યક્રમ તરીકે વિકસાવવામાં આવી રહ્યો છે.

ગુણોત્સવ કાર્યક્રમને ગુણોત્સવ 2.0 તરીકે અપગ્રેડ કરવાથી નીચે મુજબના પરિવર્તનો ગુણોત્સવની સમગ્ર પ્રક્રિયા અંતર્ગત વિચારવામાં આવેલ છે. ગુણોત્સવ 2.0નો હેતુ વિશ્વમાં પ્રસ્થાપિત માપદંડોને સ્થાનિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લઈ શાળાના મૂલ્યાંકન થકી શાળા સુધારણાના ક્ષેત્રોની ઓળખ કરી તેને સતત મદદરૂપ થવા માટેનો છે. આ કાર્યક્રમ શાળાઓને એવી શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવા મદદરૂપ બનશે કે જેનાથી શાળા સતત અને ટકાઉ વિકાસ સુનિશ્ચિત કરી શકશે. ગુણોત્સવ 2.0 કાર્યક્રમ શાળાઓને તેમના

પ્રવર્તમાન સ્તરથી સતત આગળ વધવા માટે સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન સહયોગ પૂરો પાડતો ગુણવત્તાલક્ષી ગતિશીલ (Dynamic) કાર્યક્રમ છે.

ગુણોત્સવ કાર્યક્રમના અનુભવને ધ્યાને લઈ ગુજરાત સરકાર દ્વારા શાળાની ગુણવત્તા ચકાસણી માટેની પ્રક્રિયાના સંસ્થાકરણના હેતુસર વર્ષ 2010માં Gujarat School Quality Accreditation Council (GSQAC)ની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. આ સંસ્થાને હાલમાં કાર્યરત કરવામાં આવી છે. GSQAC શિક્ષણ વિભાગ અંતર્ગત એક સ્વાયત્ત સંસ્થા તરીકે શાળાઓની સતત ગુણવત્તા સુધારણા માટે કાર્યશીલ રહેશે. ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત વૈશ્વિક માપદંડો અને રાજ્ય સરકારની વિવિધ ગુણવત્તાલક્ષી પહેલને ધ્યાનમાં રાખી તૈયાર કરવામાં આવેલ એક્રેડિટેશન ફ્રેમવર્ક વડે શાળાઓનું તબક્કાવાર એક્રેડિટેશન કરવામાં આવશે. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન શાળાઓની નિશ્ચિત માપદંડ આધારિત મૂલવણી થશે અને શાળાઓને વ્યક્તિગત જરૂરિયાત અનુસાર શાળા વિકાસ યોજનાના લક્ષ્યાંકો પ્રાપ્ત કરવા માટે સહાય પૂરી પાડવામાં આવશે.

ગુણોત્સવમાં ત્રણ દિવસ દરમિયાન મિશન મોડમાં તમામ શાળાઓનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવતું હતું. જેમાં તમામ શાળાઓ પૈકી માત્ર ત્રીજા ભાગની શાળાઓ જ બાહ્ય મૂલ્યાંકનમાં આવરી લેવાતી હતી તેના સ્થાને ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત 100% શાળાઓનું બાહ્યમૂલ્યાંકન શક્ય બનશે.

1.2 ગુણોત્સવ 2.0 શા માટે?

ગુણોત્સવ એ શાળાઓ અને વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિ ચકાસવા માટેનો વાર્ષિક કાર્યક્રમ હતો જેમાં નીચે મુજબના પરિવર્તનો વિચારવામાં આવ્યા છે.

ગુણોત્સવ 1.0

ગુણોત્સવ 2.0

શાળાઓને માત્ર ગ્રેડ આપવામાં આવતા હતા.	શાળાઓને ગ્રેડ ઉપરાંત સુધારણા માટેના ક્ષેત્રોની જાણકારી આપવામાં આવશે.
શાળાના પરિણામના આધારે શાળાઓ જ સુધારણા માટેનું આયોજન કરવાનું રહેતું.	મૂલ્યાંકનના અંતે સુધારણાના ક્ષેત્રોની જાણકારી મળવાથી સુધારણા માટેના આયોજનની દિશા મળી રહેશે અને તંત્રની મદદ પણ સુનિશ્ચિત થશે.
ત્રણ દિવસનો મીશન મોડ કાર્યક્રમ હતો જેમાં કુલ શાળાઓના ત્રીજા ભાગની શાળાઓનું જ બાહ્ય મૂલ્યાંકન શક્ય બનતું.	100 % શાળાઓનું બાહ્ય મૂલ્યાંકન થશે. વિશેષ જરૂરિયાત ધરાવતી શાળાઓની એક થી વધુ વખતની મુલાકાત શક્ય બની શકશે.
મૂલ્યાંકન કરનાર વ્યક્તિ તાલીમબદ્ધ હોય તે જરૂરી ન હતું.	મૂલ્યાંકનકર્તા તરીકે ત્રણ તબક્કાની પસંદગીની પ્રક્રિયામાંથી પસંદગી પામેલ અને સઘન તાલીમબદ્ધ સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર મારફત મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા હાથ ધરાશે જે ટેકનોલોજીના સઘન ઉપયોગ થકી મૂલ્યાંકનને હેતુક્ષી બનાવશે.

1.3 ગુણોત્સવ 2.0ની મુખ્ય બાબતો

વર્ષ 2009થી શરૂ થયેલ ગુણોત્સવની યાત્રાનો અનુભવ કરતા જોઈ શકાય છે કે, ક્રમશઃ ગુણોત્સવ અંતર્ગત મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયામાં ઘણો બદલાવ આવ્યો છે જે નીચેના કોષ્ટક પરથી જોઈ શકાય છે.

	ગુણોત્સવ-1	ગુણોત્સવ-2	ગુણોત્સવ-3	ગુણોત્સવ - 4 & 5	ગુણોત્સવ - 7 & 8	6,
--	------------	------------	------------	---------------------	---------------------	----

ધોરણ	3 થી 7	2 થી 8	2 થી 8	2 થી 8	2 થી 8
		ધોરણ 2 થી 5 વાચન, ગણન અને લેખન			
વિષયો	ગુજરાતી (વાચન-લેખન) અને ગણન	હિન્દી અને સંસ્કૃત સિવાયના તમામ વિષયો - મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી	તમામ વિષયોની મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી ઉપરાંત ગુજરાતીમાં ટૂંકું લેખિત પ્રશ્નપત્ર	ધો. 6 થી 8ના તમામ વિષયોનું MCQ (OMR)	ધો. 6 થી 8ના તમામ વિષયોનું MCQ (OMR) અને વાચન, ગણન અને લેખન
ગુણભાર	શૈક્ષણિક - 70%	શૈક્ષણિક - 70%	શૈક્ષણિક - 70%	શૈક્ષણિક - 60%	શૈક્ષણિક - 60%
	ઈતર પ્રવૃત્તિ તથા ભૌતિક સુવિધા-30%	ઈતર પ્રવૃત્તિ તથા ભૌતિક સુવિધા-30%	ઈતર પ્રવૃત્તિ તથા ભૌતિક સુવિધા-30%	સહ અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિ-20%, સંસાધનોનો ઉપયોગ-20%	સહ અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિ-20%, સંસાધનોનો ઉપયોગ-20%

રાજ્ય સરકાર દ્વારા વર્ષો વર્ષના અનુભવના આધારે ગુણોત્સવની પ્રક્રિયામાં અપેક્ષિત એવા અનેક પરિવર્તનોને આવકાર્યા છે જેને હવે વધુ સઘન બનાવવા સંદર્ભે નીચે મુજબના ફેરફાર ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત વિચારવામાં આવેલ છે.

1.3.1 100 % શાળાઓનું બાહ્યમૂલ્યાંકન

પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવ અંતર્ગત ગુણોત્સવ-4 થી શાળાઓનું બાહ્ય-મૂલ્યાંકન અને સ્વ-મૂલ્યાંકન એક સાથે શરૂ કરવામાં આવ્યું. જે અંતર્ગત ગુણોત્સવ કાર્યક્રમના મીશન મોડ ટ્રણ દિવસ દરમિયાન રાજ્ય અને જિલ્લા કક્ષાએથી અધિકારીશ્રીઓ/ પદાધિકારીશ્રીઓ જે શાળાના મૂલ્યાંકન માટે જતા હતા તે શાળાઓમાં બાહ્ય-મૂલ્યાંકન હાથ ધરાતું જ્યારે બાકીની શાળાઓમાં જે તે શાળાઓ દ્વારા જ સ્વ-મૂલ્યાંકન હાથ ધરાતું. આ પ્રક્રિયાના કારણે 25% થી 30% શાળાઓ જ બાહ્ય મૂલ્યાંકન અંતર્ગત આવરી લેવાતી હતી.

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત શાળા મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા ટ્રણ દિવસના બદલે સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ચાલશે. વળી, ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત શાળા શિક્ષણ સાથે જ સંકળાયેલ અને તાલીમબદ્ધ સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર્સ દ્વારા થનારી મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયાને કારણે મૂલ્યાંકનના નક્કર પરિણામો પ્રાપ્ત થઈ શકશે.

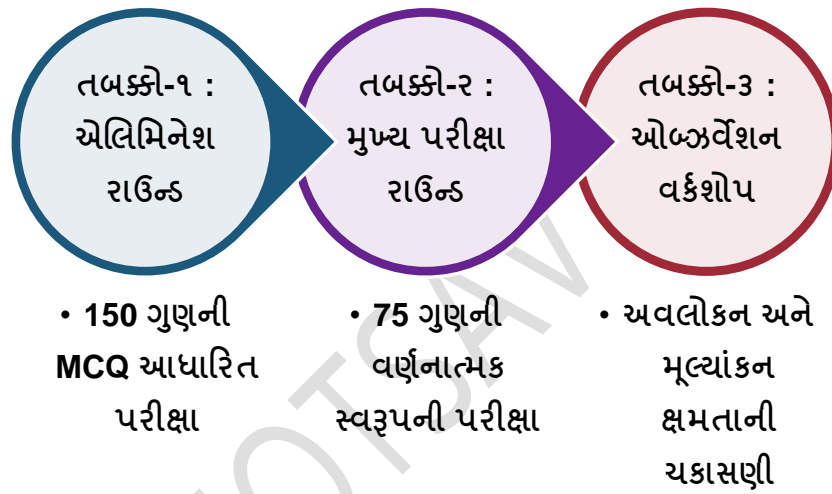
1.3.2 શાળા મૂલ્યાંકન માટે GSQAC દ્વારા અભ્યાસી વ્યવસ્થા

શાળાઓના મૂલ્યાંકન માટે વર્ષ 2010 માં Gujarat School Quality Accreditation Council (GSQAC) ની રચના કરવામાં આવેલ હતી. આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન માટે સૌથી પ્રખ્યાત London ની Office for Standardization in Education (OFSTED) ની Best Practicesને અપનાવવા માટે Reach to Teach સંસ્થા સાથે MoU કરી GSQACને કાર્યરત કરવામાં આવેલ છે.

GSQAC દ્વારા શાળા મૂલ્યાંકન માટે શાળાના કદ (વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા) ને ધ્યાનમાં રાખીને જરૂરી સંખ્યામાં School Inspectorsની નિયુક્તિ કરવામાં આવ્યા છે જેઓ દ્વારા મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવે છે.

સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે કામગીરી કરનાર વ્યક્તિઓની પસંદગી માટે વિશેષ પસંદગીની પ્રક્રિયા નિયત કરવામાં આવી છે જેમાં પસાર થઇ સફળતા મેળવનાર વ્યક્તિઓને સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકેને કામગીરી સોંપવામાં આવનાર છે. સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરની પસંદગી માટે નીચે મુજબની પસંદગી પ્રક્રિયા અપનાવવામાં આવેલ છે.

ઉક્ત ત્રણ તબક્કામાંથી પસંદગી પમનાર School Inspectorsને સ્કૂલ એક્રેડિટેશન ફેમવર્કની સઘન તાલીમ આપવામાં આવશે.

1.3.3 શાળાના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા આધારિત અભિગમ

પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવમાં શાળાના કદને ધ્યાનમાં લીધા વિના તમામ શાળાઓ માટે ગુણોત્સવ દરમિયાન સમાન કાર્યપદ્ધતિ અમલી છે. પરંતુ ગુણોત્સવ 2.0 માં મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાને વધુ સઘન અને અસરકારક બનાવવા માટે શાળાના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યાને આધારે શાળાઓને X, Y and Z Category માં વિભાજીત કરી School Inspectors ની સંખ્યા અને મૂલ્યાંકનના દિવસો નિયત કરવામાં આવ્યા છે. દર વર્ષે

શૈક્ષણિક દિવસોની ઉપલબ્ધિ પ્રમાણે શાળાઓના મૂલ્યાંકન માટે કુલ 220 દિવસોનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

શાળાની કેટેગરી	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	શાળાની સંખ્યા	શાળાની ટકાવારી	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	વિદ્યાર્થીઓની ટકાવારી	બધીજ શાળાઓને એકવાર આવરી લેવા માટે જરૂરી દિવસો
X	300+	4,791	15%	21,44,407	40%	17,772
Y	101-300	13,354	40%	24,40,151	47%	26,508
Z	up to 100	14,672	45%	7,12,869	13%	15,023
	Total	32,817		52,97,427		59,303

ઉક્ત મુજબના અભિગમ સાથે મૂલ્યાંકન સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ચાલશે અને અપેક્ષા કરતાં નીચું પરિણામ પ્રાપ્ત કરનાર શાળાઓમાં બે - ત્રણ મહિને Follow up મુલાકાત પણ લેવાનું પણ આયોજન છે.

1.3.4 શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન પર વિશેષ ભાર

ગુણોત્સવ 2.0 માં શૈક્ષણિક બાબતો અને વર્ષ દરમિયાન કરવામાં આવતા Academic Interventions (એકમ કસોટી, સત્રાંત અને વર્ષાંત પરીક્ષા) ને વધુ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. શૈક્ષણિક બાબતોને 80% થી પણ વધુ ભારાંક આપવામાં આવ્યું છે. આ મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક કાર્યનું નિરીક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થીઓની અને શિક્ષકોની સરેરાશ હાજરી પણ સમાવિષ્ટ છે. મૂલ્યાંકનની સમગ્ર વિધિ અંગેની ચર્ચા આગળના પ્રકરણમાં કરવામાં આવેલ છે.

1.3.5 ટેકનોલોજીનો REAL TIME MONITORING અને સુધારાત્મક પગલાઓ માટે સઘન ઉપયોગ

પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવમાં શાળાને ગ્રેડ અને રીપોર્ટ મળવામાં અંદાજે ચારથી પાંચ માસનો સમય લાગે છે તેથી સુધારાત્મક કાર્યવાહી અને તેનું મૂલ્યાંકન તે જ વર્ષમાં થઈ શકતું નથી. ગુણોત્સવ 2.0 માં School Inspectors ને અપાયેલ Tablets માં જ Online Real Time Reporting ના કારણે તુરંત જ રીપોર્ટ તૈયાર થશે જેથી તાત્કાલિક ધોરણે ઉપચારાત્મક અને સુધારાત્મક પગલાં લઈ શકાશે તેમજ શાળાઓની Follow Up Visit પણ બે - ત્રણ મહીના પછી શક્ય બનશે. શાળા મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયાનું તેમજ School Inspectors ની કામગીરી અને Reporting નું Monitoring રાજ્ય કક્ષાએ CCC મારફત કરવામાં આવે છે.

પ્રકરણ-2 : એકેડિટેશન પ્રક્રિયાનું સ્વરૂપ

2.0 પ્રસ્તાવના

આપણે સુવિદિત છીએ કે, અગાઉના ગુણોત્સવમાં મૂલ્યાંકનનું માળખું નીચે મુજબ હતું.

શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન (60%)	સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન (20%)	સંસાધનોનો ઉપયોગ અને લોકભાગીદારીનું મૂલ્યાંકન (20%)
વાચન-લેખન-ગણન ધોરણ 2 થી 8	પ્રાર્થના	પાઠ્યપુસ્તકો અને મૂલ્યાંકન
	યોગ, વ્યાયામ અને રમતગમત	મધ્યાહન ભોજન યોજના
	વિષયવસ્તુ આધારિત પ્રવૃત્તિઓ	પાણી અને શૌચાલય
ધો. 6 થી 8ના તમામ વિષયોનું MCQ (OMR) આધારિત મૂલ્યાંકન	શાળા પુસ્તકાલય	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ
	સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ અને બાલસભા	લોકભાગીદારી
	શાળાકીય સહઅભ્યાસિક પરીક્ષાઓ અને અન્ય	અન્ય

ઉક્ત માળખા અનુસાર મૂલ્યાંકન પરથી જણાય છે કે, મૂલ્યાંકનનું માળખું મુખ્યત્વે ત્રણ ક્ષેત્રો પર આધારિત હતું.

૧) શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન જેનો ગુણભાર 60% હતો.

૨) સહ શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન કે જેનો ગુણભાર 20% હતો.

૩) સંસાધનોનો ઉપયોગ અને લોકભાગીદારીનું મૂલ્યાંકન કે જેનો ગુણભાર 20% હતો.

શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનનો ભાગ શૈક્ષણિક નિપજ પર આધારિત હતો જેથી વિદ્યાર્થીઓની લેવામાં આવતી કસોટીના ગુણને જ શૈક્ષણિક ગુણભાર તરીકે ગણી શૈક્ષણિક ગ્રેડ નિયત કરવામાં આવતો હતો જેથી સમગ્ર શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન નિપજ (Output)નું મૂલ્યાંકન ગણી શકાય. ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત શૈક્ષણિક પ્રક્રિયા (Classroom Process) ને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવેલ છે. આ ઉપરાંત ગુણોત્સવ 2.0 ની મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા અંતર્ગત શિક્ષણ વિભાગની નવતર પહેલ કે જેમાં એકમ કસોટી, સત્રાંત પરીક્ષાનું મૂલ્યાંકન, ઓનલાઇન હાજરી વગેરે જેવી બાબતોને પણ યથાયોગ્ય સ્થાને સમાવવામાં આવી છે.

2.1 ગુણોત્સવ 2.0 ફેમવર્ક નિર્માણ માટે હાથ ધરાયેલ પ્રક્રિયા

રાજ્યમાં વર્ષ 2009થી ગુણોત્સવ અંતર્ગત Large Scale Assessmentની પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવતી હતી. પ્રતિવર્ષ અંદાજિત 34,000 કરતા વધુ શાળાઓના અંદાજિત 54 લાખ કરતા વધુ વિદ્યાર્થીઓની લેખિત અને મૌખિક પરીક્ષા આયોજિત કરવામાં આવતી હતી. રાજ્ય કક્ષાએથી નિર્માણ કરવામાં આવતા અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત પ્રશ્નપત્રના આધારે રાજ્યના વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિનું માપન કરવામાં આવતું હતું. આ માપનની પ્રક્રિયાને અંતે અધ્યયન કયાશ જાણી વિદ્યાર્થીઓ માટે સઘન ઉપચારાત્મક શિક્ષણ અને શિક્ષકો માટે Focused તાલીમનું આયોજન કરવામાં આવતું હતું.

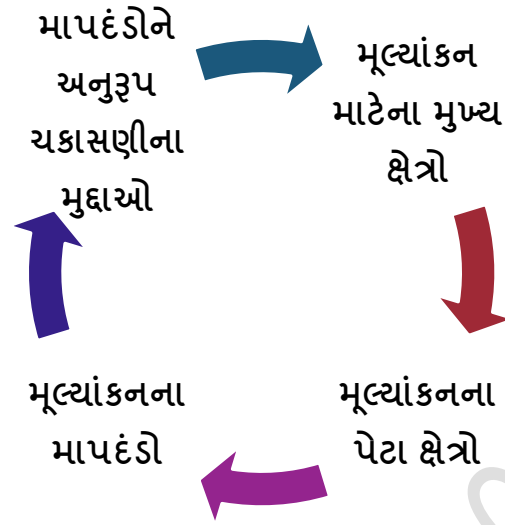
ગુણોત્સવ અંતર્ગત મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયાને એકેડિટેશનના સ્વરૂપમાં લાવવા માટે આ કામગીરીના અનુભવી હોય તેવી સંસ્થાનો સહયોગ મેળવવાનું નિયત કરવામાં આવ્યું. આ માટે યુ.કે. સ્થિત Reach to Teach નામની સંસ્થા સાથે MoU કરવામાં આવ્યું. દેશમાં અમલી હોય તેવા એકેડિટેશન ફેમવર્કની સાથોસાથ વૈશ્વિક સ્તરે પણ શાળા એકેડિટેશનના સુપ્રસિદ્ધ હોય તેવા એકેડિટેશન ફેમવર્કનો ગુજરાત

શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ તેમજ Reach to Teach સંસ્થાના સભ્યો દ્વારા અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો. આ માટે ટેકનિકલ ગ્રુપ જીસીઇઆરટી ખાતે તૈયાર કરવામાં આવ્યું.

આ ઉપરાંત, ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર દ્વારા એકેડિટેશન પ્રક્રિયામાં રસ ધરાવનાર અને શાળાકીય શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલ શિક્ષકો, સીઆરસી-બીઆરસી કો.ઓર્ડિનેટર, કેળવણી નિરીક્ષક, શાળાના આચાર્ય, ગુજરાત શિક્ષણ સેવા વર્ગ-૧ અને વર્ગ-૨ના અધિકારીઓ, જીસીઇઆરટી અને ડાયટના વ્યાખ્યાતાઓ મળી 40 સભ્યોનું એક કોર ગ્રુપ બનાવવામાં આવ્યું. આ જૂથની બે બેઠક જીસીઇઆરટી ખાતે બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં વિવિધ એકેડિટેશન ફેમવર્ક અને તેના અમલવારી સંબંધી ચર્ચાઓ કરવામાં આવી હતી અને ગુજરાત રાજ્યના પરિપ્રેક્ષ્યમાં ગુજરાતની શાળાઓ માટે એકેડિટેશન ફેમવર્કમાં ગુજરાતના પ્રયોગો અને પહેલોને કેવી રીતે સમાવી એકેડિટેશનનું માળખું રચી શકાય તેની ચર્ચાઓ કરવામાં આવી હતી.

કોર ગ્રુપના સભ્યો ઉપરાંત જીસીઇઆરટી ખાતે રચાયેલ ટેકનીકલ જૂથના સભ્યો દ્વારા વિવિધ ચર્ચાઓના અંતે એકેડિટેશન ફેમવર્કને ચાર પ્રક્રિયાઓ જેવી કે, મુખ્ય ક્ષેત્ર, પેટા ક્ષેત્ર, મૂલ્યાંકન માટેના ધોરણો અને ધોરણોને અનુરૂપ ચકાસવાની બાબતોમાં વહેંચવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.

એકેડિટેશનના માળખાને નીચે મુજબની પ્રક્રિયાઓમાં વિભાજીત કરવામાં આવી છે.

2.2 મૂલ્યાંકનના મુખ્ય માળખાનો પરિચય

પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવમાં મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા મુખ્યત્વે ત્રણ ક્ષેત્રો પર આધારિત હતી. ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત મૂલ્યાંકન માટે ચાર મુખ્ય ક્ષેત્રો નિયત કરવામાં આવેલ છે. જેની વિગત નીચે કોષ્ટકમાં દર્શાવવામાં આવેલ છે.

મુખ્ય ક્ષેત્ર	પેટા ક્ષેત્ર
અધ્યયન અને અધ્યાપન	એકમકસોટી
	સત્રાંત 1 અને 2
	અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ
	અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ
શાળા	શાળામાં હાજરી
	સંચાલન
	સલામતી
સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ	પ્રાર્થનાસભા

	યોગ,વ્યાયામ અને રમતગમત
	ઇતર પ્રવૃત્તિઓ
	રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી
સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ	શૈક્ષણિક સંસાધનોનો ઉપયોગ
	ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
	મધ્યાહન ભોજન યોજના
	પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા

GUNOTSAV 2.0

પ્રકરણ-3 મુખ્ય ક્ષેત્ર - 1 : અધ્યયન અને અધ્યાપન

3.0 પ્રસ્તાવના

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત પ્રથમ મુખ્ય ક્ષેત્ર અધ્યયન અને અધ્યાપન સંબંધિત છે. એકેડિટેશન ફેમવર્કમાં આ ક્ષેત્રને સૌથી વધારે મહત્વનું ગણવામાં આવ્યું છે. આ ક્ષેત્ર અંતર્ગત રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગત વર્ષથી અપનાવવામાં આવેલ વિદ્યાર્થીઓની ગુણવત્તા સુનિશ્ચિત કરનાર પહેલ કે જેમાં એકમ કસોટી અને સત્રાંત પરીક્ષાનો સમાવેશ થાય છે તેને પેટા ક્ષેત્ર તરીકે સ્વીકારવામાં આવેલ છે. આ મુખ્ય ક્ષેત્ર અંતર્ગત કુલ 22 જેટલા સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડ/ધોરણો) 4 પેટાક્ષેત્ર હેઠળ ચકાસવામાં આવશે. જેમાં 16 ઈન્ડીકેટર છે.

પેટાક્ષેત્ર	ભારાંક	માપદંડનીસંખ્યા
એકમકસોટી	12%	6
સત્રાંત કસોટી 1 અને 2	15%	5
અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ	12%	6
અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ	15%	5

રાજ્ય સરકારની નવતર પહેલ એકમ કસોટી અને સત્રાંત મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા તેનાં પરિણામોને પણ અત્રે સમાવવામાં આવ્યા છે. અત્રે દરેક પેટાક્ષેત્રને પણ તેના સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડ કે ધોરણો) માં વિભાજીત કરવામાં આવ્યા છે જેની વિગતો અત્રે રજૂ કરેલ છે.

3.1 પેટાક્ષેત્ર - 1 એકમ કસોટી

રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં એકમ કસોટી લેવામાં આવે છે. આ એકમ કસોટી ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે. નિયત

કરેલ શનિવારે જે તે ધોરણ અને વિષયને અનુરૂપ આ કસોટી શાળા કક્ષાએ લેવામાં આવે છે. એકમ કસોટી લેવા પાછળનો મુખ્ય હેતુ આ સમયગાળા દરમ્યાન વિદ્યાર્થીઓએ પ્રાપ્ત કરવાના થતી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની સિદ્ધિને સુનિશ્ચિત કરવા માટેનો છે. ઉપરાંત જ્યાં કયાશ જણાય છે તે કયાશ દૂર કરી શકાય તે માટે ઉપચારાત્મક શિક્ષણને પણ સઘન અને સફળતા બક્ષવાનો છે. આ પેટાક્ષેત્રને ચકાસવા સંદર્ભે એકમ કસોટીની પ્રક્રિયાને ધ્યાને રાખી કુલ 6 માપદંડો રચવામાં આવેલ છે. આ છ માપદંડોના આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ ઈન્ડિકેટરની મદદથી એ જાણી શકાશે કે એકમ કસોટીનું શાળામાં યોગ્ય રીતે અમલીકરણ થઈ રહ્યું છે કે કેમ?

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
એકમ કસોટી	1. એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વિદ્યાર્થીઓના જવાબો
	2. એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી
	3. એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ
	4. ઉપચારાત્મક કાર્ય
	5. વાલીઓને જાણ
	6. એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ

ઉક્ત માપદંડ ચકાસવા સંદર્ભે નીચે મુજબની બાબતો ધ્યાને લેવાની રહેશે.

- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જે વર્ગની મુલાકાત લેવાની થાય તે વર્ગના કુલ વિદ્યાર્થીઓના ઓછામાં ઓછા 20% વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીની બુકલેટ/ઉત્તરવહી ચકાસવાની રહેશે. જે વર્ગમાં 20

કરતા ઓછા વિદ્યાર્થીઓ છે ત્યાં ઓછામાં ઓછા 5 વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીની બુકલેટ/ઉત્તરવહી ચકાસવાની રહેશે.

- શાળા મુલાકાત લેવાઈ હોય તેના અગાઉના શનિવાર સુધી જે એકમ કસોટી લેવામાં આવી હોય તેની આન્સર બુકલેટ/ઉત્તરવહીની ચકાસણી અત્રે કરવાની રહેશે.
- એકમ કસોટી ચકાસતા જો વિદ્યાર્થીઓના જવાબ શિક્ષકે લખાવેલ છે તેવું જણાય તો સમગ્ર માપદંડનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે નહીં અને આ પેટાક્ષેત્રના ગુણ શૂન્ય ગણવાના રહેશે. આવી પરિસ્થિતિમાં ત્રણ કે ચાર વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીના ત્રણ કે ચાર પેઇજના ફોટોગ્રાફ્સ લઈ અપલોડ કરવાના રહેશે. જો અમુક વર્ગ/વિષયમાં જ ગેરરીતિ જણાય તો જે તે વર્ગ/વિષયના ગુણ શૂન્ય કરવાના રહેશે.
- આ મૂલ્યાંકન માટે આપવામાં આવેલ ચેકલીસ્ટમાં પસંદ કરેલા વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીની ચકાસણી કરતી વખતે જે બાબત જોવા મળે ત્યાં '✓' ની નિશાની કરવાની રહેશે. જે વર્ગખંડમાં જે વિષય અંતર્ગત માપદંડની બાબતો ચકાસતા કોઈ બાબત જોવા ન મળે એટલે કે મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓમાં એ બાબત જોવા મળતી નથી ત્યારે જે તે ખાનામાં 'x' ની નિશાની કરવાની રહેશે.
- વધુમાં શાળા મુલાકાત સમયે કોઈ એક કે વધુ વિષયની એકમ કસોટી હજુ લેવાયેલ નથી એટલે કે રાજ્ય કક્ષાએથી હજુ આયોજન કરવામાં આવેલ નથી તેવા વિષયના ખાનામાં ' — / NA' નિશાની કરવાની રહેશે. જે તે ધોરણમાં લાગું પડતા ન હોય તેવા વિષયના ખાનામાં કોઈ નોંધ કરવી નહિ.

- કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યા મુજબ જે તે ચકાસણીના મુદ્દાની સામે ત્રણ ધોરણ પસંદ કરવાના રહેશે. જેમાં ધોરણ 1 અને 2માંથી કોઈ એક; ધોરણ 3, 4 અને 5માંથી કોઈ એક તેમજ ધોરણ 6, 7 અને 8માંથી કોઈ એક ધોરણ પસંદ કરવાનું રહેશે.

આ માપદંડોને ચકાસવા માટે પ્રત્યેક માપદંડ ઈઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટ/ઉત્તરવહીમાં વિદ્યાર્થીઓના જવાબો

આ માપદંડ હેઠળ એકમ કસોટીમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નો સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓએ આપેલ પ્રત્યુત્તરની ગુણવત્તા જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે. એકમ કસોટી અંતર્ગત પૂછવામાં આવતા પ્રશ્ન સંદર્ભે વિદ્યાર્થી પ્રશ્નની સૂચના અનુસાર જવાબ આપે છે કે કેમ, અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની સમજ વિકસેલ છે કે કેમ અને જવાબ વાક્યરચનાની દૃષ્ટિએ શુદ્ધ છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	પ્રશ્નની સૂચના પ્રમાણે જવાબ લખેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
2	લખેલ જવાબ અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
3	વાક્ય રચના ભૂલરહિત છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-2 : એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી

આ માપદંડ હેઠળ વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવતી ચકાસણીની ગુણવત્તા ચકાસવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે. જેમાં એકમ કસોટીની ચકાસણી થઈ છે કે કેમ, તેમાં વિદ્યાર્થીઓની ભૂલોનો નિર્દેશ કરેલ છે કે કેમ, ભૂલો મુજબ ગુણ કપાયાનો ઉલ્લેખ છે કે કેમ, તેમજ દરેક જવાબોને યોગ્ય ગુણ અપાયા છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	એકમ કસોટી ચકાસવામાં આવેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
2	એકમ કસોટી ચકાસતી વખતે વિદ્યાર્થીની ભૂલોનો નિર્દેશ કરેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
3	જ્યાં ગુણ કપાયા છે તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
4	તમામ પ્રશ્નોનાં જવાબને યોગ્ય રીતે ગુણ આપવામાં આવેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-3 : એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ

આ માપદંડ હેઠળ એકમ કસોટીમાં વિદ્યાર્થીઓએ જે તે પ્રશ્નોના આપેલ પ્રત્યુત્તર પરત્વે શિક્ષક દ્વારા આપવામાં આવેલી ટિપ્પણીઓની ગુણવત્તા ચકાસવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે. જેમાં આપેલી સૂચનાઓ ભૂલો સાથે સંબંધિત છે કે કેમ, સૂચનાઓ સમજવામાં સરળ છે કે કેમ અને સૂચનાઓ તમામ ભૂલો આવરી લે તે રીતે લખેલ છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	શિક્ષકના સૂચનો ભૂલો સાથે સંબંધિત છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
2	શિક્ષકના સૂચનો સમજવામાં સરળ રીતે લખેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
3	શિક્ષકના સૂચનો તમામ ભૂલોને આવરી લે તે રીતે લખેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-4 : ઉપચારાત્મક કાર્ય

આ માપદંડ હેઠળ વિદ્યાર્થીઓના પ્રત્યુત્તરની ચકાસણી બાદ શિક્ષક દ્વારા જે તે પ્રશ્નના ઉત્તર સંદર્ભે કરવામાં આવતી ટિપ્પણીઓ/સૂચનાઓ અંતર્ગત આયોજિત કરવામાં આવતા ઉપચારાત્મક શિક્ષણની ગુણવત્તા જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે. જેમાં સૂચનોને અનુરૂપ ઉપચારાત્મક કાર્ય થાય છે કે કેમ, તમામ ભૂલોને આવરી લેતું ઉપચારાત્મક કાર્ય છે કે કેમ અને અધ્યયન નિષ્પત્તિને સમાવતું ઉપચારાત્મક કાર્ય થાય છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ -	વિષય
------	-----------	--------	------

		વર્ગ	ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	ઉપચારાત્મક કાર્ય શિક્ષકના સૂચનોને અનુરૂપ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
2	ઉપચારાત્મક કાર્ય તમામ ભૂલોને આવરી લે છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
3	જે તે અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ નિદાન કરવામાં આવેલું છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
4	ઉપચારાત્મક કાર્ય જે તે અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ થયેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-5 : વાલીને જાણ

આ માપદંડ હેઠળ શિક્ષક દ્વારા આન્સર બુકલેટની ચકાસણી થયા બાદ આપવામાં આવેલ સૂચનાઓ, ઉપચારાત્મક કાર્ય સંદર્ભે શિક્ષકની સૂચના અંગેની જાણકારી વાલીને થયેલ છે તેની પૂર્તિ સ્વરૂપે એકમ કસોટીમાં સહી કરેલ છે કે કેમ તે જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન

1	એકમ કસોટીમાં વાલીઓની સહી લેવામાં આવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-6 : એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ

આ માપદંડ હેઠળ જે દિવસે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મુલાકાત લેવામાં આવે છે તે દિવસ સુધી સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઓનલાઇન કરવામાં આવેલ એકમ કસોટીના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
3.1.1	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વિદ્યાર્થીઓના જવાબો		એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વિદ્યાર્થીઓએ યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થીઓએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		4	મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થીઓએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		1	થોડાક જ વિદ્યાર્થીઓએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા છે.					
		0	એક પણ વિદ્યાર્થીએ એકમ કસોટીમાં યોગ્ય રીતે જવાબો લખ્યા નથી.					
3.1.2	એકમકસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી		વિષયોની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					
		5	તમામ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					
		4	મોટા ભાગના વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		3	અડધાથી વધુ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					
		1	થોડાક જ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓ યોગ્ય રીતે ચકાસેલ છે.					
		0	એક પણ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહી યોગ્ય રીતે ચકાસેલ નથી.					
3.1.3	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ		વિષયોની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		5	તમામ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		4	મોટા ભાગના વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		1	થોડાક જ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીઓમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ છે.					
		0	એક પણ વિષયની એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીમાં ટીપ્પણીઓ લખેલ નથી.					
3.1.4	ઉપચારાત્મક કાર્ય		વિષયોની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		5	તમામ વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		4	મોટા ભાગના વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		3	અડધાથી વધારે વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		1	થોડાક જ વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામોના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ છે.					
		0	એક પણ વિષયની એકમ કસોટીના પરિણામના આધારે વિદ્યાર્થીઓ માટે					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
			ઉપચારાત્મક કાર્યનું આયોજન અને અમલ કરેલ નથી.					
3.1.5	વાલીઓને જાણ		શિક્ષકે એકમ કસોટી પર આપેલ ટીપ્પણીઓની જાણ વાલીઓને કરેલ છે અને વાલીઓએ સામે સહી કરેલ છે.					
		5	તમામ એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ છે.					
		4	મોટા ભાગની એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ છે.					
		3	અડધાથી વધારે એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછી એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ છે.					
		1	થોડીક જ એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ છે.					
		0	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વાલીઓની સહી થયેલ નથી.					
3.1.6	છેલ્લી એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ ટકાવારી	5	આ માપદંડ હેઠળ જે દિવસે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મુલાકાત લેવામાં આવે છે તે દિવસ સુધી સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઓનલાઇન કરવામાં આવેલ એકમ કસોટીના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.					

3.2 પેટાક્ષેત્ર – 2 અને 3 : સત્રાંત કસોટી -1 અને 2

રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં કેન્દ્રવર્તી રીતે સત્રાંત મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે. ગત વર્ષથી પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્રાંત મૂલ્યાંકનના કસોટીપત્રો ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે. આ કસોટીપત્રોનું શાળામાં જ્યારે અમલીકરણ થાય છે ત્યારે અન્ય શાળાના નિરીક્ષક શાળામાં ઉપસ્થિત રહી સત્રાંત મૂલ્યાંકનની ક્રિયા ક્ષતિ રહિત બને તે સુનિશ્ચિત કરે છે ઉપરાંત સત્રાંત મૂલ્યાંકન બાદ તમામ ઉત્તરવહીઓનું બાહ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે. આ પેટાક્ષેત્ર અંતર્ગત મૂલ્યાંકનની આ પ્રક્રિયા કેટલી સુચારુ રહી છે તે જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
સત્રાંત કસોટી	1. ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી
	2. પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ
	3. વાલીઓને જાણ
	4. સત્રાંત કસોટી 1માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ
	5. સત્રાંત કસોટી 2માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ

ઉક્ત માપદંડ ચકાસવા સંદર્ભે નીચે મુજબની બાબતો ધ્યાને લેવાની રહેશે.

- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જે વર્ગની મુલાકાત લેવાની થાય તે વર્ગના કુલ વિદ્યાર્થીઓના ઓછામાં ઓછા 20% વિદ્યાર્થીઓની સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહી ચકાસવાની રહેશે. જે વર્ગમાં 20 કરતા

ઓછા વિદ્યાર્થીઓ છે ત્યાં ઓછામાં ઓછા 5 વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીની બુકલેટ/ઉત્તરવહી ચકાસવાની રહેશે.

- સત્રાંત કસોટી ચકાસતા જો વિદ્યાર્થીઓના જવાબ શિક્ષકે લખાવેલ છે તેવું જણાય તો આવા કિસ્સામાં ત્રણ કે ચાર વિદ્યાર્થીઓની એકમ કસોટીના ત્રણ કે ચાર પેઇજના ફોટોગ્રાફ્સ લઈ અપલોડ કરવાના રહેશે.
- નમૂનાના વિદ્યાર્થીઓની સત્રાંત કસોટીની ચકાસણી કરતી વખતે જે બાબત જોવા મળે ત્યાં '✓' ની નિશાની કરવાની રહેશે. જે વર્ગખંડમાં જે વિષય અંતર્ગત માપદંડની બાબતો ચકાસતા કોઈ બાબત જોવા ન મળે એટલે કે મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓમાં એ બાબત જોવા મળતી નથી ત્યારે જે તે ખાનામાં 'x' ની નિશાની કરવાની રહેશે.
- કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યા મુજબ જે તે ચકાસણીના મુદ્દાની સામે ત્રણ ધોરણ પસંદ કરવાના રહેશે. જેમાં ધોરણ 1 અને 2માંથી કોઈ એક; ધોરણ 3, 4 અને 5માંથી કોઈ એક તેમજ ધોરણ 6, 7 અને 8માંથી કોઈ એક ધોરણ પસંદ કરવાનું રહેશે.

આ માપદંડોને ચકાસવા માટે પ્રત્યેક માપદંડ દીઠ નીચે મુજબના ચકાસવાના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી

આ માપદંડ હેઠળ ઉત્તરવહીઓની ચકાસણીની શુદ્ધતા જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે. જેમાં ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી કરેલ છે કે કેમ, વિદ્યાર્થીઓને અપાયેલા ગુણ તેમને મળવાપાત્ર છે કે કેમ તેમજ

ઉત્તરવહીના કુલ ગુણ અંદરના ગુણને અનુરૂપ છે કે કેમ તે ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે. હાલના તબક્કે આ માપદંડના કોઈ ગુણ શાળાના ગ્રેડની પ્રક્રિયામાં ધ્યાને લેવામાં આવનાર નથી.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ ચકાસવામાં આવેલ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
2	વિદ્યાર્થીઓને અપાયેલા ગુણ તેમના જવાબોને મળવાપાત્ર ગુણ જેટલા જ જણાય છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
3	ઉત્તરવહીમાં આપાયેલ કુલ ગુણ અંદરના ભાગે પ્રત્યેક જવાબને આપેલા ગુણને અનુરૂપ છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-2 : પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ

આ માપદંડ હેઠળ સત્રાંત કસોટી બાદ જુસીઈઆરટી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની માર્ગદર્શિકાના ફોર્મેટ -C માં નોંધવામાં આવેલ વિદ્યાર્થીઓના ગુણની ચકાસણી કરવામાં આવશે. આ માટે વર્ગના ઓછામાં ઓછા 5 વિદ્યાર્થીઓની ઉત્તરવહીના ગુણ અને ફોર્મેટ -Cમાં નોંધવામાં આવેલ ગુણની તુલના કરવાની રહેશે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	વિદ્યાર્થીઓની ઉત્તરવહીના ગુણ અને ફોર્મેટ -Cના ગુણ એક સમાન છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							
2	ફોર્મેટ-Cના ગુણ અને ઓનલાઈન એન્ટ્રી કરેલા ગુણ સમાન છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-3 : વાલીઓને જાણ

આ માપદંડ હેઠળ સત્રાંત મૂલ્યાંકન બાદ ઉત્તરવહીઓ વાલીઓને બતાવવામાં આવે છે કે કેમ તે જાણવાનો મુખ્ય હેતુ રહેલો છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	વિષય						
			ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ / વિજ્ઞાન	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	સામાજિક વિજ્ઞાન
1	સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ વાલીઓને બતાવવામાં આવે છે.	1 - 2							
		3 - 4 - 5							
		6 - 7 - 8							

માપદંડ-4 : સત્રાંત કસોટી-1માં સરેરાશ ગુણ

આ માપદંડ હેઠળ જે દિવસે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મુલાકાત લેવામાં આવે છે તે દિવસ સુધી સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ સત્રાંત કસોટી - 1 ના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

માપદંડ-5 : સત્રાંત કસોટી-2માં સરેરાશ ગુણ

આ માપદંડ હેઠળ જે દિવસે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મુલાકાત લેવામાં આવે છે તે દિવસ સુધી સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ સત્રાંત કસોટી - 2 ના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
3.2.1	ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી		ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		5	તમામ ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		4	મોટા ભાગની ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		3	અડધાથી વધુ ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછી ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		1	થોડીક જ ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ છે.					
		0	એક પણ ઉત્તરવહીઓની યોગ્ય ચકાસણી કરવામાં આવેલ નથી.					
3.2.2	પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ		પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					
		5	તમામ પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		4	મોટા ભાગના પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					
		3	અડધાથી વધુ પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					
		2	અડધાથી ઓછા પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					
		1	થોડાક જ પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ છે.					
		0	એક પણ પરિણામ પત્રકમાં ઉત્તરવહી મૂજબનું જ ગુણાંકન દર્શાવેલ નથી.					
3.2.3	વાલીઓને જાણ		સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ વાલીઓને બતાવવામાં આવે છે .					
		5	તમામ વાલીઓને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવે છે.					
		4	મોટા ભાગના વાલીઓને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવે છે.					
		3	અડધાથી વધારે વાલીઓને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વાલીઓને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવે છે.					
		1	થોડાક જ વાલીઓને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવે છે.					
		0	એક પણ વાલીને સત્રાંત કસોટીની ઉત્તરવહીઓ બતાવવામાં આવતી નથી					
3.2.4	સત્રાંત કસોટી-1માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ	5	આ માપદંડ હેઠળ સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઓનલાઇન કરવામાં આવેલ સત્રાંત કસોટી-૧ના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.					
3.2.5	સત્રાંત કસોટી-2માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ	5	આ માપદંડ હેઠળ સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઓનલાઇન કરવામાં આવેલ સત્રાંત કસોટી-૨ના સરેરાશ ગુણને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.					

3.3 પેટાક્ષેત્ર - 4 અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ

અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાની સફળતાનો આધાર શાળા અને વર્ગખંડના અધ્યયનપ્રદ વાતાવરણ પર રહેલો છે. પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવમાં વર્ગખંડની પ્રક્રિયાઓને ધ્યાને લેવામાં આવતી નથી. ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત વર્ગખંડના વાતાવરણને અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાની સફળતા માટેનો પાયો ગણેલ છે. શૈક્ષણિક

પ્રક્રિયાની નિપજની જે અગત્યતા છે તેનાથી કંઈક વિશેષ અગત્યની બાબત તે નિપજ સુધી પહોંચવા માટેની વર્ગખંડ પ્રક્રિયાનું છે. આ માટે વર્ગખંડ ભાવાવરણની અગત્યતા ખૂબ વધી જાય છે. આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ શાળાઓમાં અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન કેવા પ્રકારનું શૈક્ષણિક વાતાવરણ રહે છે તે જાણવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ	1. શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સોહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર
	2. અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ
	3. શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા
	4. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત અધ્યયન સામગ્રી (LM)નો ઉપયોગ
	5. ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની તકોનું નિર્માણ કરવું
	6. જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી

ઉક્ત માપદંડ ચકાસવા સંદર્ભે નીચે મુજબની બાબતો ધ્યાને લેવાની રહેશે.

- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જે વર્ગની મુલાકાત લેવાની થાય તે વર્ગમાં શિક્ષકના નિયમિત વર્ગખંડ શિક્ષણનું અવલોકન કરવાનું છે.
- વર્ગખંડની નિયમિત પ્રક્રિયાને ખલેલ ન પહોંચે તે રીતે વર્ગખંડ અવલોકનના માધ્યમથી આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળની બાબતો ચકાસવાની રહેશે.

- નિયમિત વર્ગખંડ પ્રક્રિયાના અવલોકન દરમ્યાન વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક સાથે ચર્ચા કરવાની જરૂરિયાત જણાય તો વર્ગખંડ પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ જ વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક સાથે સંવાદ કરી શકાશે.
- કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યા મુજબ જે તે ચકાસણીના મુદ્દાની સામે ત્રણ ધોરણ પસંદ કરવાના રહેશે. જેમાં ધોરણ 1 અને 2માંથી કોઈ એક; ધોરણ 3, 4 અને 5માંથી કોઈ એક તેમજ ધોરણ 6, 7 અને 8માંથી કોઈ એક ધોરણ પસંદ કરવાનું રહેશે.

આ માપદંડોને ચકાસવા માટે પ્રત્યેક માપદંડ ઈઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર

શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી વચ્ચેના સંબંધો, શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીનો સ્વીકાર વગેરે જેવી બાબતો વિદ્યાર્થીના વર્ગખંડ વ્યવહારોને જીવંત બનાવે છે. શિક્ષકના વ્યવહાર થકી વિદ્યાર્થી અધ્યયનની પ્રક્રિયામાં જોડાવા માટે તૈયાર થાય છે. આ બાબતોની ચકાસણી સદર માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ અત્રે રાખેલ છે. જેમાં શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને નામથી બોલાવે છે કે કેમ, વિદ્યાર્થીઓ વિના સંકોચ શિક્ષકને પ્રશ્નો પૂછી શકે છે કે કેમ તેમજ જરૂરિયાતવાળા વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષક મદદ કરે છે કે કેમ તેની ચકાસણી કરવાનો હેતુ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ – વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીને નામ / યોગ્ય સંબોધનથી બોલાવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષકને ડર કે સંકોચ વિના પ્રશ્નો પૂછે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	જરૂરીયાતવાળા વિદ્યાર્થીઓ પર વિશેષ ધ્યાન આપે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-2 : અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ

શાળાની અધ્યયન પ્રક્રિયાને વધુ બહેતર બનાવવા માટે વર્ગખંડ વ્યવસ્થા પણ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. આ માપદંડ હેઠળ વર્ગખંડમાં શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાને અનુરૂપ બેઠક વ્યવસ્થા ગોઠવવાની અનુકૂળતા, વર્ગખંડની હવા-ઉજાસ અને વિદ્યાર્થીને પ્રવૃત્તિ કરવા માટેના અવકાશની ચકાસણી કરવાની બાબત વિચારણામાં લેવામાં આવી છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	વર્ગખંડમાં અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયાને	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
	અનુરૂપ બેઠક વ્યવસ્થા જોવા મળે છે.	6 - 7 - 8						
2	વર્ગખંડમાં પૂરતા પ્રમાણમાં હવાઉજાસની વ્યવસ્થા છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	વિદ્યાર્થીને પ્રવૃત્તિ કરવા માટે યોગ્ય અવકાશ પ્રાપ્ત થાય છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-3 : શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા

પ્રેરણાએ વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં સામેલગીરી વધારવામાં ઉદ્દીપકની ભૂમિકા ભજવે છે. વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરિત કરવા માટે શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવતા પ્રયત્નોની ચકાસણી અત્રે કરવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવ્યો છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક વિદ્યાર્થીને વર્ગખંડ પ્રક્રિયામાં જોડાવા માટે પ્રોત્સાહન આપે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓના પ્રયત્નોને બિરદાવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
		6 - 7 - 8						
3	શિક્ષક વર્ગ સમક્ષ વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિને બિરદાવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-4 : વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત અધ્યયન સામગ્રી (LM)નો ઉપયોગ

અધ્યયન અધ્યાપન સામગ્રીના ઉપયોગથી શિક્ષક શૈક્ષણિક બાબતોને સરળ રીતે વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ પ્રસ્તુત કરી શકે છે. શાળામાં ઉપલબ્ધ અધ્યયન સામગ્રીના ઉપયોગ થકી વિદ્યાર્થીની અધ્યયન કયાશોને દૂર કરી વિદ્યાર્થીઓને અપેક્ષિત અધ્યયન સ્તર સુધી પહોંચાડવા શિક્ષક પ્રયત્નશીલ હોય છે. આ સંદર્ભે વર્ગખંડ કે શાળામાં ઉપલબ્ધ અધ્યયન સામગ્રી વિદ્યાર્થીને અધ્યયનપ્રદ અનુભવો પૂરા પાડવા કેટલા સક્ષમ છે? તે બાબતની ચકાસણી આ માપદંડ હેઠળ કરવામાં આવશે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	અધ્યયન સામગ્રી વિદ્યાર્થીની વય કક્ષાને અનુરૂપ છે	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	અધ્યયન સામગ્રી વિદ્યાર્થી માટે સરળ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
3	અધ્યયન સામગ્રી વર્ગખંડના વિષયના મુદ્દાને અનુરૂપ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	અધ્યયન સામગ્રી વિદ્યાર્થીઓ ઉપયોગમાં લઈ શકે તે રીતે ગોઠવેલ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
5	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી અધ્યયન સામગ્રી અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-5 : ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની તકોનું નિર્માણ કરવું

શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી વચ્ચે થતું શૈક્ષણિક આદાન પ્રદાન એ ગુણવત્તાલક્ષી શિક્ષણ માટે ખૂબ જ જરૂરી છે. શિક્ષક દ્વારા આ બાબતે હરહંમેશ પ્રયત્ન કરવામાં આવે તે ઇચ્છનીય છે. આ સંદર્ભે શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થી સંબંધે કેવી અધ્યયન તકોનું નિર્માણ થઈ રહ્યું છે તે જાણવાનો પ્રકલ્પ આ માપદંડ હેઠળ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ	1 - 2						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
	વચ્ચે તાસ દરમિયાન વિષયાંગ સંબંધિત ચર્ચા થતી જોવા મળે છે.	3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	ચર્ચા દરમિયાન શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને રજૂઆત કરવા માટે પૂરતી તક આપે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	શિક્ષક વિદ્યાર્થીના પ્રશ્નોને ચર્ચામાં સમાવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	શિક્ષક વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓ એક બીજા સાથે ચર્ચા કરી શકે તેવા વાતાવરણનું નિર્માણ કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-6 : જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી

અધ્યયન પ્રક્રિયાનું અંતિમ ચરણ એટલે Consolidation કરવું, સંકલન કરવું કે સમન્વય કરવું. અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં ગતિવિધિને ધ્યાને રાખી શિક્ષક સમગ્ર અધ્યયન અનુભવોને પુનઃ વિદ્યાર્થી સમક્ષ લાવવા પ્રયત્ન કરે છે અને અંતિમ લક્ષ્ય તરીકે તેઓ શું શીખ્યા તે જાણવાનો પ્રયત્ન કરે છે, આમ શિક્ષક દ્વારા થતા આવા પ્રયત્નોને જાણવાનો હેતુ આ માપદંડ હેઠળ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ -	ખંડ	વિષય	અવલોકન
------	-----------	--------	-----	------	--------

		વર્ગ			હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક તાસના અંતે તાસમાં શીખવેલી બાબતોનો સારાંશ કહે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	શિક્ષક શીખવેલી બાબતોનું તાસના અંતે દ્રઢીકરણ કરાવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	વિદ્યાર્થીઓ જે શીખ્યા છે તેમના વિશે વાત કરી શકે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
3.3.1	અધ્યયન માટે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર		વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		5	તમામ વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		4	મોટા ભાગના વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		3	અડધાથી વધુ વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		1	થોડાક જ વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળે છે.					
		0	એક પણ વર્ગખંડમાં શિક્ષકનો વિદ્યાર્થીઓ સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર જોવા મળતા નથી.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
3.3.2	અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ		શાળામાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		5	તમામ વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		4	મોટા ભાગના વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		3	અડધાથી વધુ વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		1	થોડાક જ વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળે છે.					
		0	એકપણ વર્ગખંડમાં અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ જોવા મળતું નથી.					
3.3.3	શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા		શાળામાં વર્ગકાર્ય દરમિયાન શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		5	તમામ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		4	મોટા ભાગના શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		1	થોડાક જ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપે છે.					
		0	એક પણ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપતા નથી.					
3.3.4	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત LMનો ઉપયોગ		વિદ્યાર્થીઓ અધ્યયનમાં ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		4	મોટા ભાગના વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		1	થોડાક જ વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરે છે.					
		0	એક પણ વિદ્યાર્થી ઉચિત LMનો ઉપયોગ કરતા નથી.					
3.3.5	ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની		વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
	તકોની નિર્માણ કરવું	5	તમામ વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					
		4	મોટા ભાગના વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					
		3	અડધાથી વધુ વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					
		1	થોડાક જ વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે.					
		0	એક પણ વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવતી નથી.					
3.3.6	જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી		તાસના અંતે વિદ્યાર્થીઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		4	મોટા ભાગના વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		1	થોડાક જ વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકે છે.					
		0	કોઈ પણ વિદ્યાર્થી તેઓ જે શીખ્યા છે તેના વિશે વાત કરી શકતા નથી.					

3.4 પેટાક્ષેત્ર - 5 અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ

શિક્ષણની અસરકારકતાનો આધાર શિક્ષક દ્વારા વર્ગખંડમાં હાથ ધરવામાં આવતી વિવિધ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓની સફળતા પર રહેલો છે. શિક્ષક જે તે વિષયને અનુલક્ષીને વિવિધ અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિદ્ધ કરવા માટે પ્રયત્નશીલ હોય છે. આ માટે શિક્ષકની વર્ગખંડ શિક્ષણ સંદર્ભની તૈયારી, જે તે

અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના સંદર્ભમાં શિક્ષણકાર્ય, વર્ગખંડ પ્રક્રિયાને જીવંત બનાવવા માટે તેમજ શિક્ષણની પ્રક્રિયાને દ્વિ-ધ્રુવી બનાવવા માટે શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીની સામેલગીરી વધારવા કરવામાં આવતા પ્રયત્નો અને વર્ગખંડની વિવિધ પ્રક્રિયાઓમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓની સમાન સામેલગીરી સુનિશ્ચિત કરી વર્ગખંડ પ્રક્રિયાને સફળતા અર્પવા પ્રયત્ન કરે છે. શિક્ષકના આ પ્રયત્નોની જાણકારી મેળવવા આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ પ્રયત્ન કરવામાં આવશે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
અધ્યયન	1. અધ્યાપન માટેની તૈયારી
અધ્યાપન	2. અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય
પ્રક્રિયા	3. શિક્ષકો દ્વારા પૂછાતા પ્રશ્નો
	4. વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન
	5. અધ્યયનમાં સમાન તક

ઉક્ત માપદંડ ચકાસવા સંદર્ભે નીચે મુજબની બાબતો ધ્યાને લેવાની રહેશે.

- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જે વર્ગની મુલાકાત લેવાની થાય તે વર્ગમાં શિક્ષકના નિયમિત વર્ગખંડ શિક્ષણનું અવલોકન કરવાનું છે.
- વર્ગખંડની નિયમિત પ્રક્રિયાને ખલેલ ન પહોંચે તે રીતે વર્ગખંડ અવલોકનના માધ્યમથી આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળની બાબતો ચકાસવાની રહેશે.

- નિયમિત વર્ગખંડ પ્રક્રિયાના અવલોકન દરમ્યાન વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક સાથે ચર્ચા કરવાની જરૂરિયાત જણાય તો વર્ગખંડ પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ જ વિદ્યાર્થી અને શિક્ષક સાથે સંવાદ કરી શકાશે.
- કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યા મુજબ જે તે ચકાસણીના મુદ્દાની સામે ત્રણ ધોરણ પસંદ કરવાના રહેશે. જેમાં ધોરણ 1 અને 2માંથી કોઈ એક; ધોરણ 3, 4 અને 5માંથી કોઈ એક તેમજ ધોરણ 6, 7 અને 8માંથી કોઈ એક ધોરણ પસંદ કરવાનું રહેશે.

આ માપદંડોને ચકાસવા માટે પ્રત્યેક માપદંડ ઈઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : અધ્યાપન માટેની તૈયારી

શિક્ષણની પ્રક્રિયાનો સફળતાનો આધાર તે માટે કરવામાં આવતા સુચારુ આયોજન પર છે. શિક્ષક પોતાના અનુભવો અને અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની જાણકારી થકી વર્ગખંડની પ્રક્રિયાઓનું દૈનિક આયોજન કરતા હોય છે. આ આયોજનની સાથોસાથ વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાઓમાં કેવી રીતે સંમિલિત કરી શકાય તે બાબતો પણ વિચારેલ હોય છે. વિદ્યાર્થીઓની સક્રિય ભાગીદારી શક્ય બને તો જ અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ હાંસિલ કરવાની શક્યતાઓમાં વધારો થતો હોય છે જેથી શિક્ષકની સજ્જતાની ચકાસણી સદર માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ અત્રે રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક દ્વારા દૈનિક નોંધપોથીમાં અધ્યયન	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
	નિષ્પત્તિ કેન્દ્રી અધ્યાપન કાર્ય માટેનું આયોજન કરેલ છે.	6 - 7 - 8						
2	શિક્ષકની દૈનિક નોંધપોથીમાં કરવામાં આવેલ આયોજનને આચાર્ય દ્વારા ચકાસાયેલ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	શિક્ષક તાસની શરૂઆતમાં વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે તત્પર બનાવવા પ્રયાસ કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	શિક્ષક તાસની શરૂઆત વિદ્યાર્થીઓના પૂર્વજ્ઞાનનો આધાર લઈને કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
5	તાસની શરૂઆતમાં શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓ તે તાસમાં શું શીખવાના છે તેના વિશે વાત કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
6	શિક્ષક વર્ગખંડમાં જે તે તાસ માટેની જરૂરી તમામ શૈક્ષણિક સાધન સામગ્રીની હાજરી સુનિશ્ચિત કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-2 : અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય

શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવેલ પૂર્વ આયોજનને તે વર્ગખંડમાં અમલમાં મૂકે છે. શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાઓને વધુ બહેતર બનાવવા માટે વિવિધ શૈક્ષણિક સાધનોનો વર્ગખંડમાં ઉપયોગ કરે છે અને અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની સિદ્ધિ અર્થે વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ અજમાવે છે. શિક્ષકના આ પ્રયત્નોની ચકાસણી સદર માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ અત્રે રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુસાર તૈયાર કરેલ શૈક્ષણિક આયોજનનો અમલ કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	વર્ગખંડમાં અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ અધ્યયન - અધ્યાપન સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	અધ્યયન નિષ્પત્તિને અનુરૂપ અધ્યયન - અધ્યાપન પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	આચાર્ય દ્વારા વર્ગખંડ નિરીક્ષણની લોગ બુક	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
	નિભાવવામાં આવે છે.	6 - 7 - 8						

માપદંડ-3 : શિક્ષકો દ્વારા પૂછાતા પ્રશ્નો

શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક પ્રક્રિયામાં સામેલ કરવા માટે વિવિધ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની વિભાવના અનુસાર વિદ્યાર્થીઓ જે તે શૈક્ષણિક હેતુને અનુલક્ષીને અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિદ્ધ કરી રહ્યા છે કે કેમ? તેનું તત્કાલીન આકલન શિક્ષકની પ્રશ્નો પૂછવાની પ્રવિધિથી થઈ શકે છે. પ્રશ્નોની ગુણવત્તા અને અસરકારકતાના કારણે વિદ્યાર્થીની કયાશને તત્સમય જાણી શિક્ષક વધુ પ્રયત્નો કરી કયાશને દૂર કરી અન્ય વિદ્યાર્થીઓની સમિપ જે તે વિદ્યાર્થીને લાવી શકે છે તેમજ વિદ્યાર્થીઓને પ્રશ્નોની મદદથી આગળ વિચારતા કરી શકે છે. શિક્ષકના આ પ્રયત્નોની ચકાસણી સદર માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ અત્રે રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક પ્રશ્નો પૂછે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	શિક્ષક પેટા/પૂરક પ્રશ્નો પૂછે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
		6 - 7 - 8						
3	શિક્ષક વિચારપ્રેરક પ્રશ્નો પૂછે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	શિક્ષક મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો પૂછે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-4 : વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન

સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની વિભાવના અનુસાર વિદ્યાર્થીઓ જે તે શૈક્ષણિક હેતુને અનુલક્ષીને અપેક્ષિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિદ્ધ કરી રહ્યા છે કે કેમ? તેનું તત્કાલીન આકલન થવું જરૂરી છે. વર્ગખંડ પ્રક્રિયાને અંતે શિક્ષક દ્વારા વિવિધ પ્રવિધિઓ અપનાવી એ જાણકારી મેળવવામાં આવે છે કે શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાની નિપજ શું રહી. આ માટે જીસીઇઆરટી દ્વારા સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની નિતી અંતર્ગત રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટેનું ફોર્મેટ -A તૈયાર કરેલ છે. આ ફોર્મેટ -A અનુસાર શિક્ષક દ્વારા કેવી પ્રવિધિ અપનાવાય છે તે આ માપદંડ હેઠળ ચકાસવાનો પ્રકલ્પ અત્રે રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	શિક્ષક દ્વારા સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનું	1 - 2						
		3 - 4 - 5						

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
	ફોર્મેટ -A નિભાવવામાં આવે છે.	6 - 7 - 8						
2	સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનાં ફોર્મેટ -Aમાં અધ્યયનના હેતુઓ દર્શાવેલ છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	ફોર્મેટ -A પરથી જોઈ શકાય છે કે નિયમિત રીતે વિદ્યાર્થીઓનું આકલન થાય છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	તાસના અંતે શીખેલા મુદ્દાઓનું આકલન (Assessment) કરવામાં આવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
5	શિક્ષકો અધ્યયનને સુધારવા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રતિપોષણ આપે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

માપદંડ-5 : અધ્યયનમાં સમાન તક

શિક્ષણની પ્રક્રિયાનો બીજો એક આયામ છે શૈક્ષણિક પ્રક્રિયાઓમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓની સમાન ભાગીદારી. શિક્ષક વર્ગખંડ શિક્ષણ દરમિયાન તમામ વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે પ્રેરિત કરે, અધ્યયનમાં સામેલ કરે અને સૌની સિદ્ધિ શક્ય બનાવી શકાય. જેથી શિક્ષકની તમામ વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયનની પ્રક્રિયામાં સામેલ કરવા બાબતની ચકાસણી આ માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ધોરણ - વર્ગ	ખંડ	વિષય	અવલોકન			
					હા કે ના	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળું
1	વર્ગખંડ કાર્યમાં કુમારો અને કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી જોવા છે. (લાગુ પડતું હોય તેવી શાળાઓમાં)	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
2	વર્ગખંડ કાર્યમાં વિશિષ્ટ જરૂરિયાત ધરાવતા (CWSN) વિદ્યાર્થીઓની ભાગીદારી માટે પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
3	શિક્ષક વર્ગખંડ કાર્ય/પ્રવૃત્તિમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને જોડવા પ્રયત્ન કરે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						
4	વિશિષ્ટ જરૂરિયાત ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ (CWSN) માટે વિશિષ્ટ શિક્ષક (Special Teacher) શાળાની મુલાકાત લે છે.	1 - 2						
		3 - 4 - 5						
		6 - 7 - 8						

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
----------	---------	-------	-------	-----------	-------	-------	-------	-------------

		5	4	3	2	1	0
3.4.1	અધ્યાપન માટેની તૈયારી		શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટેની પૂર્વ-તૈયારીરૂપ ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે તે આવકાર્ય છે.				
		5	તમામ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે છે.				
		4	મોટા ભાગના શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે છે.				
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે છે.				
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે છે.				
		1	થોડાક જ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખે છે.				
		0	એક પણ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સાંકળવા માટે ઉચિત સંસાધનો, પાઠ્યપુસ્તકો, તત્પરતા પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર રાખતા નથી.				
3.4.2	અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય		શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણકાર્ય કરાવે છે.				
		5	તમામ શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણકાર્ય કરાવે છે.				
		4	મોટા ભાગના શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ કાર્ય કરાવે છે.				
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ કાર્ય કરાવે છે.				
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ કાર્ય કરાવે છે.				
		1	થોડાક જ શિક્ષકો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ કાર્ય કરાવે છે.				
		0	એક પણ શિક્ષક અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ કાર્ય કરાવતા નથી.				
3.4.3	શિક્ષકો દ્વારા યોગ્ય પ્રશ્નોનો ઉપયોગ		શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછે છે.				
		5	તમામ શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછે છે.				
		4	મોટા ભાગના શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછે છે.				
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય				

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
			પ્રશ્નો પૂછે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછે છે					
		1	થોડાક જ શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછે છે.					
		0	એક પણ શિક્ષક અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય પ્રશ્નો પૂછતા નથી.					
3.4.4	વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન		શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		5	તમામ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		4	મોટા ભાગના શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		1	થોડાક જ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરે છે.					
		0	એક પણ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓનું યોગ્ય રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરતા નથી.					
3.4.5	અધ્યયનમાં સમાન તક		શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે.					
		5	તમામ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે.					
		4	મોટા ભાગના શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે.					
		3	અડધાથી વધુ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે					
		2	અડધાથી ઓછા શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે.					
		1	થોડાક જ શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપે છે.					
		0	એક પણ શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને અધ્યયન માટે સમાન તક આપતા નથી.					

પ્રકરણ-4 મુખ્ય ક્ષેત્ર – 2 : શાળા

4.0 પ્રસ્તાવના

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત દ્વિતીય મુખ્ય ક્ષેત્ર શાળા સંબંધિત છે. આ ક્ષેત્ર અંતર્ગત રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગત વર્ષથી અપનાવવામાં આવેલ ઓનલાઇન વિદ્યાર્થીઓની હાજરી સુનિશ્ચિત કરનાર પહેલનો સમાવેશ થાય છે તેને પેટા ક્ષેત્ર તરીકે સ્વીકારવામાં આવેલ છે. આ ઉપરાંત આ ક્ષેત્ર અંતર્ગત શાળા સંચાલન અને શાળા સલામતીની બાબતો પણ પેટા ક્ષેત્ર સ્વરૂપે અપનાવવામાં આવી છે. આ મુખ્ય ક્ષેત્ર અંતર્ગત કુલ 7 જેટલા સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડો/ધોરણો) 3 પેટાક્ષેત્ર હેઠળ ચકાસવામાં આવશે. જેમાં 37 ઈન્ડીકેટર છે.

પેટાક્ષેત્ર	ભારાંક	માપદંડનીસંખ્યા
હાજરી	10%	2
શાળા સંચાલન	10%	3
શાળા સલામતી	6%	2

અત્રે દરેક પેટાક્ષેત્રને પણ તેના સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડ કે ધોરણો) માં વિભાજિત કરવામાં આવ્યા છે જેની વિગતો અત્રે રજૂ કરેલ છે.

4.1 પેટાક્ષેત્ર – 1 હાજરી

રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોની હાજરી ઓનલાઇન લેવામાં આવે છે. ઓનલાઇન હાજરીનો મુળભૂત હેતુ વિદ્યાર્થીઓ તેમજ શિક્ષકોની શાળામાં હાજરી સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. આ પેટાક્ષેત્રને ચકાસવા સંદર્ભે કુલ બે માપદંડો રચવામાં આવેલ છે જેની

મદદથી એ જાણી શકાશે કે હાજરી અંતર્ગત વિચારવામાં આવેલ બાબતોનું શાળામાં યોગ્ય રીતે અમલીકરણ થઈ રહ્યું છે કે કેમ

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
હાજરી	1. શાળાની સરેરાશ હાજરી
	2. જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે શાળાની હાજરી

ઉક્ત માપદંડ અંતર્ગત માહિતી સમગ્ર શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પરથી સીધે સીધે મળતી હોઈ સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા આ બાબતે કોઈ ચકાસણી કરવાની રહેતી નથી.

આ માપદંડોને અનુરૂપ પ્રત્યેક માપદંડ દીઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : શાળાની સરેરાશ હાજરી

આ માપદંડ હેઠળ સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ છેલ્લા બે માસ અથવા છેલ્લા સેમેસ્ટરની સરાસરી હાજરી અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે; જેમાં વિદ્યાર્થીઓની હાજરીને આવરી લેવામાં આવશે.

માપદંડ-2 : જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે શાળાની હાજરી

આ માપદંડ હેઠળ સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ છેલ્લા બે માસ અથવા સેમેસ્ટરની સરાસરી હાજરી સાથે જિલ્લાની છેલ્લા બે માસ અથવા સેમેસ્ટરની સરાસરી હાજરી સાથે તુલના કરવામાં આવશે. ઉક્ત બંને માપદંડોની ચકાસણી કરતા નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
4.1.1	શાળાની સરેરાશ હાજરી	-	આ માપદંડ હેઠળ સમગ્ર (સર્વ) શિક્ષા અભિયાનના પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ છેલ્લા બે માસની સરાસરી હાજરીને અત્રે ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.					
4.1.2	જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે શાળાની હાજરી		જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે શાળાની હાજરીનું સ્તરનું પ્રમાણ					
		5	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી કરતા 10 % વધારે છે.					
		4	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી કરતા 5 થી 10 % વધારે છે.					
		3	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી કરતા 1 થી 5 % વધારે છે.					
		2	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી જેટલી જ છે.					
		1	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી કરતા 1 થી 5 % ઓછી છે.					
		0	છેલ્લા બે માસની શાળાની સરેરાશ હાજરી જિલ્લાની હાજરી કરતા 5 % થી ઓછી છે.					

4.2 પેટાક્ષેત્ર – 2 સંચાલન

રાજ્યની શાળાઓનું સંચાલન કેવી રીતે થઈ રહ્યું છે તેની જાણકારી મેળવવા સંદર્ભે આ પેટાક્ષેત્રમાં માપદંડો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે. કોઈપણ શાળાના શૈક્ષણિક અને વહીવટી સંચાલન સંદર્ભે શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવામાં આવે છે. શાળા પોતાના દૈનિક કાર્યક્રમોનું આયોજન આ શાળા વિકાસ યોજનાને અનુલક્ષીને કરતી હોય છે. શાળા વિકાસ યોજના જ શાળાઓને અપેક્ષિત સિદ્ધિઓ સુધી પહોંચવા માટે પથદર્શક બને છે. શાળા વિકાસ યોજનાની અમલવારીમાં શાળાના સભ્યો ઉપરાંત શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિનો પણ ફાળો સવિશેષ રહેલો હોય છે. આ બધી બાબતોની ચકાસણી અર્થે આ પેટાક્ષેત્ર અત્રે વિચારવામાં આવેલ છે. આ પેટાક્ષેત્રમાં કુલ 3 સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડો/ઘોરણો) નક્કી કરવામાં આવેલ છે જે કુલ ૧૯ ઈન્ડિકેટર પર શાળા સંચાલનની પ્રવિધિને ચકાસશે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
સંચાલન	1. શાળા વિકાસ યોજનાની રચના અને અમલીકરણ
	2. શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની ભૂમિકા
	3. શાળા સમયપત્રક (રાજ્યની નીતિ સાથેની તર્કસંગતતા)

આ માપદંડોને અનુરૂપ પ્રત્યેક માપદંડ દીઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : શાળા વિકાસ યોજનાની રચના અને અમલીકરણ

સામાન્ય રીતે શાળાઓ પોતાની ભૌતિક સુવિધાઓ પરત્વે ચિંતિત હોય છે અને તે મુજબ પોતાના આયોજનને અમલમાં મૂકતી હોય છે. શાળા માટે જેટલી અગત્યની બાબત ભૌતિક પરિપ્રેક્ષ્યની છે તેટલી જ

અગત્યની બાબત શૈક્ષણિક આયોજનની રહેલી છે. આ ઉપરાંત, શાળા દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળા વિકાસ યોજનાનું અમલીકરણ યોગ્ય રીતે થાય તે જરૂરી છે. શાળા વિકાસ યોજનાના અમલીકરણથી ઉપસ્થિત થતા પડકારો તેમજ તેની ભાવિ અસરોને ધ્યાને રાખી સમયાંતરે શાળા વિકાસ યોજનાની સમીક્ષા થાય તે જરૂરી છે. ઉક્ત બાબતોની ચકાસણી કરવાનો ઉદ્દેશ આ માપદંડ હેઠળ રાખવામાં આવેલ છે. અહીં શાળા વિકાસ યોજના બનાવવા માટે શાળામાં શું ઉપલબ્ધ છે અને શેની જરૂર છે તે જાણવા માટે કરવામાં આવતું પ્રાથમિક અસેસમેન્ટ એ બેઝલાઈન અસેસમેન્ટ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથે ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
1	શાળાએ પોતાનું બેઝલાઈન અસેસમેન્ટ કરેલ છે.					
2	શાળાએ પોતાના બેઝલાઈન અસેસમેન્ટમાં શૈક્ષણિક સ્તરનો એક મુદ્દા તરીકે સમાવેશ કરેલ છે.					
3	શાળા દ્વારા બેઝલાઈન અસેસમેન્ટનાં આધારે પોતાનાં લક્ષ્યાંકો નક્કી કરવામાં આવે છે.					
4	શાળા વિકાસ યોજનાનું અમલીકરણ યોગ્ય રીતે થયેલ છે.					

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથે ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
5	શાળા વિકાસ યોજનાની નિયમિત સમીક્ષા થાય છે.					

માપદંડ-2 : શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ

Right to Education Act – 2009 અન્વયે શાળા કક્ષાએ શાળાના વિકાસને સુનિશ્ચિત કરવા માટે શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના કરવા જણાવેલ છે. શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ શાળાની દૈનિક પ્રક્રિયાઓમાં શાળાને મદદરૂપ થાય છે. શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવા સંદર્ભે શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની ભૂમિકા સવિશેષ છે. એક સક્રિય અને અસરકારક શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ શાળાની પ્રગતિને સુનિશ્ચિત કરવા માટે ખૂબ જ જરૂરી છે. આથી શાળા કક્ષાએ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની શાળાના કાર્યક્રમોમાં સક્રિય સહભાગીતા ચકાસવાનો હેતુ આ માપદંડ હેઠળ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
1	શાળા વિકાસ યોજના બનાવવામાં					

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
	એસ.એમ.સી. શાળાને મદદરૂપ થાય છે.					
2	શાળા વિકાસ યોજનાને અમલીકૃત કરવા એસ.એમ.સી. સક્રિય ભૂમિકા ભજવે છે.					
3	શાળાની શૈક્ષણિક ગુણવત્તા અભિવૃદ્ધિમાં એસ.એમ.સી. ઉપયોગી બને છે.					
4	હાજરી સંદર્ભે એસ.એમ.સી.એ યોગ્ય પગલા લીધેલ છે.					
5	સ્થાનિક સંસાધન ઉપલબ્ધ કરાવવામાં એસ.એમ.સી. સહાયરૂપ થાય છે.					
6	એસ.એમ.સી. શાળાને મળતી ગ્રાન્ટનાં ઉચિત ઉપયોગને સુનિશ્ચિત કરે છે.					
7	શાળાની સમસ્યાઓ નિવારવા માટે એસ.એમ.સી. દ્વારા યોગ્ય પગલા લેવામાં આવેલ છે.					
8	એસ.એમ.સી. બેઠકના એજન્ડા તૈયાર કરવામાં એસ.એમ.સી.ના સભ્યો સક્રિય ભાગ લે છે.					
9	એસ.એમ.સી.ની બેઠકો નિયમિત યોજાય છે.					

માપદંડ-3 : શાળા સમયપત્રક

શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા સમગ્ર રાજ્યમાં ધોરણ 1 થી 8 માં દરેક વિષયને અને દરેક વિષયવસ્તુને ન્યાય આપવા અને શૈક્ષણિક કાર્યમાં અસરકારકતા વધારવાના હેતુથી આયોજનબદ્ધ તાસ પદ્ધતિ અને સમયપત્રકનું ચૂસ્ત અમલીકરણ શરૂ કરેલ છે. દર અઠવાડિયામાં ઉપલબ્ધ 45 તાસને ધ્યાને રાખી ધોરણ 1 થી 8 માટે શાળા સમયપત્રક અધ્યતન કરી તેને સમગ્ર રાજ્યમાં અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું છે. આ તાસ આયોજન અને વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનું શાળાની સ્થાનિક પરિસ્થિતિને અનુલક્ષીને કેવી રીતે અમલીકરણ કરવામાં આવી રહ્યું છે તેની ચકાસણી કરવાનો પ્રકલ્પ સદર માપદંડ હેઠળ રાખવામાં આવ્યો છે.

ક્રમ	ઈન્ડિકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
1	વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનો અમલ થાય છે.					
2	તાસ શિક્ષણ પદ્ધતિનો અમલ થાય છે. (ચારથી વધારે શિક્ષકો હોય ત્યાં)					
3	દરેક વર્ગમાં સમય પત્રક લગાવેલ છે.					
4	સમયપત્રકમાં પ્રત્યેક વિષયને ગાઈડલાઈન અનુસાર તાસ ફાળવેલ છે.					
5	સમયપત્રક મુજબ શાળાનું કાર્ય થાય છે.					

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
4.2.1	શાળા વિકાસ યોજનાની રચના		શાળાએ યોગ્ય રીતે શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરેલ છે.					
		5	શાળાએ ભૌતિક અને શૈક્ષણિક બાબતોને અનુલક્ષીને શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરેલ છે અને તેનું યોગ્ય રીતે અમલીકરણ કરેલ છે.					
		4	શાળાએ ભૌતિક અને શૈક્ષણિક બાબતોને અનુલક્ષીને શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરેલ છે પરંતુ તેનું યોગ્ય રીતે અમલીકરણ કરવામાં આવેલ નથી.					
		3	શાળાએ તૈયાર કરેલ શાળા વિકાસ યોજનામાં ભૌતિક સુવિધા ઉપરાંત શૈક્ષણિક બાબતોનો પણ સમાવેશ કરેલ છે.					
		2	શાળાએ તૈયાર કરેલ શાળા વિકાસ યોજના ભૌતિક સુવિધા પુરતી મર્યાદિત છે.					
		1	શાળાએ બેઝ લાઇન એસેસમેન્ટ કરેલ છે પરંતુ શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરેલ નથી.					
		0	શાળાએ શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરેલ નથી.					
4.2.2	શાળાકીય કાર્યક્રમોમાં એસ.એમ.સી.ની સક્રિયતા		શાળા વિકાસમાં એસ.એમ.સી. સક્રિય ભૂમિકા ભજવે છે.					
		5	એસ.એમ.સી.ના સભ્યો શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવા ઉપરાંત શૈક્ષણિક તેમજ શાળાની અન્ય વહીવટી બાબતોમાં સક્રિયતા દર્શાવે છે.					
		4	એસ.એમ.સી.ના સભ્યો શૈક્ષણિક તેમજ શાળાની અન્ય વહીવટી બાબતોમાં સક્રિયતા દર્શાવે છે.					
		3	એસ.એમ.સી.ના સભ્યો માત્ર શાળાના વહીવટી બાબતો સંદર્ભે સક્રિય ભૂમિકા દર્શાવે છે.					
		2	શાળાના વિવિધ કાર્યક્રમોમાં માત્ર એસ.એમ.સી.ના વાલી સભ્યો જ ભાગ લે છે.					
		1	શાળા દ્વારા એસ.એમ.સી.ની રચના થયેલ છે પરંતુ સક્રિય ભૂમિકા નથી.					
		0	શાળા દ્વારા સરકારશ્રીના નિયમોનુસાર એસ.એમ.સી.ની રચના/પુનઃરચના થયેલ નથી.					
4.2.3	શાળા		શાળામાં વિષય શિક્ષક પદ્ધતિ અને તાસ પદ્ધતિનો સુચારુ અમલ કરવામાં આવે છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
	સમયપત્રકનું અમલીકરણ	5	શાળા સમયપત્રકમાં તાસ પદ્ધતિ અને વિષય શિક્ષક પદ્ધતિ બંનેનો યોગ્ય રીતે અમલ થાય છે.					
		4	શાળા સમયપત્રકમાં તાસ પદ્ધતિનો યોગ્ય રીતે અમલ થાય છે પણ વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનો યોગ્ય રીતે અમલ થતો નથી.					
		3	શાળા સમયપત્રકમાં વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનો યોગ્ય રીતે અમલ થાય છે પણ તાસ પદ્ધતિનો યોગ્ય રીતે અમલ થતો નથી.					
		2	શાળા સમયપત્રકમાં તાસ પદ્ધતિનો અમલ થાય છે પણ વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનો અમલ થતો નથી.					
		1	શાળા સમયપત્રકમાં વિષય શિક્ષક પદ્ધતિનો અમલ થાય છે પણ તાસ પદ્ધતિનો અમલ થતો નથી.					
		0	શાળા સમયપત્રકમાં તાસ પદ્ધતિ અને વિષય શિક્ષક પદ્ધતિ બંનેનો અમલ થતો નથી.					

4.3 પેટાક્ષેત્ર – 3 સલામતી

શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં અધ્યયન-અધ્યાપનની ગુણવત્તા ઉપરાંત વિદ્યાર્થીઓ-શિક્ષકોની સલામતી એ ખૂબ જ અગત્યની બાબત છે. Right to Education અંતર્ગત શાળામાં સલામતીના ધોરણો નિયત કરવામાં આવેલ છે. શાળાનું પરિસર સલામતીના ધોરણોને અનુરૂપ હોય તે અત્યંત આવશ્યક છે. શાળાના મકાન અને મેદાનની સલામતીની સાથોસાથ શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓ સલામતીના ધોરણોથી વાકેફ હોય તે જરૂરી છે. શાળાની સલામતી સંદર્ભે શાળાની તૈયારી ચકાસવાનો પ્રકલ્પ પ્રસ્તુત પેટાક્ષેત્ર હેઠળ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર

માપદંડો

સલામતી	1. સલામત શાળા પરિસર
	2. સલામતી સંદર્ભે શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી

આ માપદંડોને અનુરૂપ પ્રત્યેક માપદંડ દીઠ નીચે મુજબના મુદ્દા નિયત કરવામાં આવ્યા છે.

માપદંડ-1 : સલામત શાળા પરિસર

શાળામાં વિદ્યાર્થી અને શિક્ષકોની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા સંદર્ભે ભૌતિક બાબતોનું વ્યવસ્થાપન અતિ આવશ્યક છે. શાળામાં ઉપલબ્ધ સંસાધનો સલામતીના ધોરણો અનુસાર યોગ્ય હોય, સંસાધનોની જરૂરી કાળજી લેવામાં આવતી હોય તે અતિ આવશ્યક છે. શાળાને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલ સંસાધનો અને અન્ય ભૌતિક સુવિધાઓ કેટલી સલામત છે તેની જાણકારી મેળવવા માટે આ માપદંડ રાખવામાં આવેલ છે.

મ	ઈન્ડિકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
1	શાળાનું મકાન / ઓરડા					
2	કમ્પાઉન્ડ વોલ					
3	પાણીની ટાંકી					
4	ફાયર સેફ્ટીની સુવિધા					
5	પ્રાથમિક સારવાર સુવિધા					
6	વિશેષ જરૂરિયાત ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે સુવિધા					

મ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
7	વીજળીકરણ અને વીજ ઉપકરણ					
8	ટ્રાન્સપોર્ટેશનની સુવિધા (લાગુ પડતું હોય ત્યાં)					
9	CCTV કેમેરાની સુવિધા					
10	વિશેષ રોગ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની વિગતવાર માહિતી					

માપદંડ-2 : આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી

આપત્તિ વ્યવસ્થાપન અંગેની માર્ગદર્શિકા અનુસાર શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓ આપત્તિ વ્યવસ્થાપનના ઘટકોથી પરિચિત હોય તે જરૂરી છે. આ સંદર્ભે શાળાની તૈયારીઓ અને શાળા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી પ્રક્રિયાઓની ચકાસણી આ માપદંડ હેઠળ કરવાનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
1	શાળામાં આપત્તિ વ્યવસ્થાપન માટેના પૂરતા સાધનો ઉપલબ્ધ છે.					
2	શાળામાં આપત્તિ વ્યવસ્થાપન માટેનો પ્લાન ઉપલબ્ધ છે.					
3	શાળાના મુખ્ય શિક્ષક / શિક્ષકોએ આપત્તિ વ્યવસ્થાપન માટેની					

ક્રમ	ઈન્ડીકેટર	ઉપલબ્ધતા		જો 'હા' તો ગુણવત્તા (શાળાના આચાર્ય સાથેની ચર્ચા કરી નિયત કરવું)		
		હા	ના	ઉત્તમ	સામાન્ય	નબળું
	તાલીમ મેળવી છે.					
4	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું છે.					
5	શાળામાં આપત્તિ સમયે લેવાના પગલા સંદર્ભે મોક ફ્રીલ કરવામાં આવેલ છે.					
6	વિદ્યાર્થીઓને શાળાના આપત્તિ વ્યવસ્થાપન પ્લાનની જાણકારી છે.					

આમ, ઉક્ત મુજબ દરેક માપદંડ આધારિત ચેકલીસ્ટ પર સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ શાળા માટે નીચે મુજબના માળખા પ્રમાણે ગુણની ગણતરી કરવામાં આવશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
4.3.1	સલામત શાળા પરિસર		શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ યોગ્ય છે.					
		5	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ ઉત્તમ ધોરણો ધરાવે છે.					
		4	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ સારા ધોરણો ધરાવે છે.					
		3	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ સંતોષકારક ધોરણો ધરાવે છે.					
		2	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ ઓછા સંતોષકારક ધોરણો ધરાવે છે.					
		1	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ નબળા ધોરણો ધરાવે છે.					
		0	શાળાનું પરિસર સલામતીની દ્રષ્ટિએ યોગ્ય નથી.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
4.3.2	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શિક્ષક- વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી		આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી યોગ્ય છે.					
		5	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી ઉત્તમ છે.					
		4	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી સારી છે.					
		3	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી સંતોષકારક છે.					
		2	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી ઓછી સંતોષકારક છે.					
		1	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓની તૈયારી નબળી છે.					
		0	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંદર્ભે શાળાના શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓએ તૈયારી કરેલ નથી.					

પ્રકરણ-5 મુખ્ય ક્ષેત્ર – 3 : સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ

5.0 પ્રસ્તાવના

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત તૃતીય મુખ્ય ક્ષેત્ર શાળાની સહશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ સંબંધિત છે. વર્ષ દરમિયાન શાળામાં વિવિધ સહશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ યોજાતી હોય છે. શાળા અને વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક ગુણવત્તામાં સહશૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ ખૂબ જ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. શાળામાં યોજાતી વિવિધ સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ પૈકી ગુણોત્સવ 2.0 દરમિયાન થનાર મૂલ્યાંકન માટે અમુક પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. જેમાં મુખ્યત્વે પ્રાર્થનાસભા, યોગ-વ્યાયામ અને રમતગમત, વિશેષ પ્રવૃત્તિઓ તેમજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા આયોજિત વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં વિદ્યાર્થીઓની ભાગીદારી વગેરેનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આ મુખ્ય ક્ષેત્ર અંતર્ગત કુલ 19 જેટલા સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડો/ધોરણો) ચકાસવામાં આવશે.

પેટાક્ષેત્ર	ભારાંક	માપદંડનીસંખ્યા
પ્રાર્થનાસભા	2%	5
યોગ, વ્યાયામ અને રમતગમત	2%	5
વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી	4%	5
રાજ્ય સરકાર દ્વારા આયોજિત વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી	4%	4

અત્રે દરેક પેટાક્ષેત્રને પણ તેના સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડ કે ધોરણો) માં વિભાજિત કરવામાં આવ્યા છે જેની વિગતો અત્રે રજૂ કરેલ છે.

5.1 પેટાક્ષેત્ર – 1 પ્રાર્થનાસભા

શાળામાં નિયમિત રીતે પ્રાર્થના કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવતું હોય છે. પ્રાર્થના કાર્યક્રમનો મૂળભૂત હેતુ વિદ્યાર્થીઓમાં સભા સંચાલન સંદર્ભે કૌશલ્યો વિકસાવવાનો હોય છે. ઉપરાંત, પ્રાર્થના સભાના માધ્યમથી વિદ્યાર્થીઓમાં રહેલ વિવિધ કલાઓને બહાર લાવવા માટે પણ એક મંચ પૂરો પાડવાનો હોય છે. પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓની ભાગીદારી, પ્રાર્થનાસભામાં વૈવિધ્ય વગેરે જેવા ઘટકોને આધારે શાળાની પ્રાર્થનાસભાનું મૂલ્યાંકન કરવાનું છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
પ્રાર્થના સભા	1. પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓની સક્રિય ભાગીદારી
	2. પ્રાર્થનાસભાના સંચાલનમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને સમાન તક
	3. પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ
	4. પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ
	5. પ્રાર્થનાની પસંદગી તેમજ સમગ્રતયા રજૂઆતમાં પૂરતું વૈવિધ્ય

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર શાળા મુલાકાતના દિવસે શાળાની પ્રાર્થનાસભામાં ભાગ લઈ પ્રાર્થના કાર્યક્રમના નિરીક્ષણ તેમજ શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી મૂલ્યાંકન કરશે. સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.1.1	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓની સક્રિય ભાગીદારી		પ્રાર્થનાસભામાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ સક્રિય રીતે ભાગ લે છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન કરે છે / વગેરેના સમૂહગાનમાં જોડાય છે.					
		4	મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન કરે છે / વગેરેના સમૂહગાનમાં જોડાય છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન કરે છે / વગેરેના સમૂહગાનમાં જોડાય છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન કરે છે / વગેરેના સમૂહગાનમાં જોડાય છે.					
		1	થોડાક જ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન કરે છે / વગેરેના સમૂહગાનમાં જોડાય છે.					
		0	વિદ્યાર્થીઓ પ્રાર્થનાસભામાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, પ્રતિજ્ઞા, રાષ્ટ્રગીત-રાષ્ટ્રગાન વગેરેનું સમૂહગાન સાંભળે છે પણ સાથે જોડાતા નથી.					
5.1.2	પ્રાર્થનાસભાના સંચાલનમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને સમાન તક		પ્રાર્થનાસભાના સંચાલનમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓને સમાન તક આપવામાં આવે છે.					
		5	કન્યા અને કુમાર બંને દ્વારા પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન કરવામાં આવે છે, જેમાં પ્રાર્થના, ભજન, ધૂન, રાષ્ટ્રગીત/ગાન ઉપરાંત સમાચાર વાંચન, ક્વિઝ, ઉખાણાં જેવી પ્રવૃત્તિઓ સમાન રીતે કુમાર તેમજ કન્યા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે.					
		4	કન્યાઓ દ્વારા પ્રાર્થના, ભજન અને ધૂન રજૂ કરવામાં આવે છે, જ્યારે કુમારો દ્વારા સમાચાર, ક્વિઝ, ઉખાણાં તેમજ યોગ-આસન જેવી પ્રવૃત્તિઓ રજૂ કરવામાં આવે છે.					
		3	કુમાર દ્વારા પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. જેમાં જૂજ પ્રવૃત્તિઓ જ કન્યાઓ રજૂ કરે છે.					
		2	માત્ર કન્યા કે કુમાર દ્વારા જ પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. જેમાં તમામ પ્રવૃત્તિઓ માત્ર કુમાર કે કન્યા જ રજૂ કરે છે.					
		1	કન્યા અને કુમાર સાથે શિક્ષકો દ્વારા પણ પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. જેમાં તમામ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓની સાથે શિક્ષકો રજૂ કરે છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		0	કન્યા કે કુમાર નહીં પણ શિક્ષકો દ્વારા પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. તમામ પ્રવૃત્તિઓ શિક્ષકો જ રજૂ કરે છે.					
5.1.3	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિવિધ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ		પ્રાર્થના સભામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વિવિધ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.					
		5	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ પ્રકારના વાજિંત્રોનો (હાર્મોનિયમ, તબલાં, ઢોલક, ખંજરી-મંજીરા વગેરે) ઉપયોગ કરે છે.					
		4	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ થોડાક જ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ કરે છે.					
		3	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ બે કે ત્રણ વાજિંત્રોનો જ ઉપયોગ કરે છે.					
		2	પ્રાર્થનાસભામાં એક જ વાજિંત્રનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.					
		1	પ્રાર્થનાસભામાં વાજિંત્રોનો ઉપયોગ શિક્ષકો કરે છે.					
		0	પ્રાર્થનાસભામાં વાજિંત્રોનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી.					
5.1.4	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ		પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.					
		5	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી તમામ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ તેમાં સહભાગી થાય છે, તેમજ શાળામાં આ પ્રવૃત્તિઓ નિયમિત રીતે કરવામાં આવે છે.					
		4	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી તમામ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે પણ અમુક જ વિદ્યાર્થીઓ તેમાં સહભાગી થાય છે. શાળામાં આ પ્રવૃત્તિઓ સમયાંતરે કરવામાં આવે છે.					
		3	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓમાંથી અમુક જ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે. શાળામાં આ પ્રવૃત્તિઓ સમયાંતરે કરવામાં આવે છે.					
		2	પ્રાર્થનાસભામાં એક કે બે જ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે. શાળામાં પ્રવૃત્તિઓના પુનરાવર્તનનો સમય ચોક્કસ હોતો નથી.					
		1	પ્રાર્થનાસભામાં આ પ્રવૃત્તિઓ શિક્ષકો કરાવે છે.					
		0	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓમાંથી એક પણ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવતી નથી.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.1.5	પ્રાર્થનાની પસંદગી તેમજ સમગ્રતયા રજૂઆતમાં પૂરતું વૈવિધ્ય		પ્રાર્થનાની પસંદગી તેમજ સમગ્રતયા રજૂઆતમાં પૂરતું વૈવિધ્ય રાખવામાં આવે છે.					
		5	વર્ષ દરમિયાન શાળામાં આશરે વિવિધ 20-25 દિન વિશેષની ઉજવણીઓ, 20-25 પ્રાર્થનાઓ, 20-25 ભજન તેમજ રસપ્રદ, જ્ઞાનવર્ધક પ્રવૃત્તિઓ નિયમિત રીતે વિદ્યાર્થીઓને કરવા મળે છે.					
		4	વર્ષ દરમિયાન શાળામાં આશરે વિવિધ 10-15 દિન વિશેષની ઉજવણીઓ, 10-15 પ્રાર્થનાઓ, 10-15 ભજન તેમજ રસપ્રદ, જ્ઞાનવર્ધક પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને કરવા મળે છે.					
		3	વર્ષ દરમિયાન શાળામાં આશરે વિવિધ 5-10 દિન વિશેષની ઉજવણીઓ, 5-10 પ્રાર્થનાઓ, 5-10 ભજન તેમજ રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને કરવા મળે છે.					
		2	વર્ષ દરમિયાન શાળામાં ચોક્કસ પ્રકારની જ પ્રાર્થનાઓ, ભજન તેમજ રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને કરવા મળે છે.					
		1	વર્ષદરમિયાન શાળામાં પ્રાર્થનાઓ, ભજન થાય છે પણ રસપ્રદ અને જ્ઞાનવર્ધક પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને કરવા મળતી નથી.					
		0	વર્ષ દરમિયાન શાળામાં વિવિધતા વગર એક જ પ્રકારે પ્રાર્થનાસભાનું આયોજન કરવામાં આવે છે.					

5.2 પેટાક્ષેત્ર – 2 યોગ, વ્યાયામ અને રમત-ગમત

વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે યોગ, વ્યાયામ અને રમત-ગમતની ભૂમિકા અત્યંત અગત્યની છે. શાળાના નિયમિત પ્રાર્થના કાર્યક્રમમાં યોગને અગત્યનો ભાગ ગણવામાં આવ્યો છે. વિદ્યાર્થીઓને પૂરતો વ્યાયામ પ્રાપ્ત થાય તે માટે શનિવારે વ્યાયામનો ખાસ તાસ આયોજિત કરવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓ રમત-ગમતના ક્ષેત્રમાં કૌશલ્યો હાંસિલ કરે અને રમત-ગમત ક્ષેત્રમાં પણ યોગ્ય દેખાવ કરે તે માટે રમત-ગમત ક્ષેત્રમાં પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓને પોતાનું કૌતુક પ્રદર્શિત કરવાની તક રાજ્ય સરકાર દ્વારા

આપવામાં આવે છે. આ તમામ તકોના ક્ષેત્રોમાં શાળાનો દેખાવ કેવો છે તેની વિગતો આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ ચકાસવાનો પ્રકલ્પ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
યોગ,વ્યાયામ અને રમતગમત	1. શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓની યૌગિક ક્રિયાઓમાં ભાગીદારી
	2. શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓની રમતોત્સવ અથવા ખેલ મહાકુંભમાં રાજ્ય/જિલ્લા/તાલુકા/ ક્લસ્ટર કક્ષાએ સામેલગીરી
	3. શાળામાં સમૂહ કવાયતની નિયમિતતા
	4. દરેક ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓને રમત-ગમત અને વ્યાયામની નિયમિત તક
	5. રમતગમતની દરેક પ્રવૃત્તિમાં કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	
5.2.1	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં ભાગીદારી		શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					
		4	મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					
		3	અડધાથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ યૌગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					
		1	થોડાક જ વિદ્યાર્થીઓ યૌગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.					
		0	શાળામાં એક પણ પ્રકારની યૌગિક ક્રિયાઓ કરવામાં આવતી નથી.					
5.2.2	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓની રમતોત્સવ અથવા ખેલ મહાકુંભમાં રાજ્ય/ જિલ્લા/તાલુકા/ ક્લસ્ટર કક્ષાએ સામેલગીરી		શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ રમતોત્સવ અથવા ખેલ મહાકુંભમાં રાજ્ય/ જિલ્લા/તાલુકા/ ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.					
		5	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત / ચાલુ વર્ષ દરમિયાન રાજ્ય કક્ષાએ રમતોત્સવ/ ખેલ મહાકુંભમાં ભાગ લીધેલ છે અથવા જિલ્લા કક્ષાએ એકથી વધુ રમતમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		4	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત / ચાલુ વર્ષમાં જિલ્લા કક્ષાએ રમતોત્સવ/ખેલ મહાકુંભમાં ભાગ લીધેલ છે અથવા તાલુકા કક્ષાએ એકથી વધુ રમતમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		3	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત / ચાલુ વર્ષમાં તાલુકા કક્ષાએ રમતોત્સવ/ ખેલ મહાકુંભમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		2	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત /ચાલુ વર્ષમાં ક્લસ્ટર કક્ષાએ રમતોત્સવ/ખેલ મહાકુંભમાં એક કરતાં વધુ રમતોમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		1	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત /ચાલુ વર્ષમાં ક્લસ્ટર કક્ષાએ રમતોત્સવ/ ખેલ મહાકુંભમાં ફક્ત એક જ રમતમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		0	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગત /ચાલુ વર્ષમાં રમતોત્સવ/ ખેલ મહાકુંભમાં એક પણ રમતમાં ભાગ લીધેલ નથી.					
5.2.3	શાળામાં સમૂહ કવાયતની નિયમિતતા		શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ એક સાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધ દાવ કરે છે.					
		5	શાળાનાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ એકસાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધદાવ કરે છે.					
		4	શાળાનાં મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ એકસાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધદાવ કરે છે.					
		3	શાળાનાં અડધાથી વધારે વિદ્યાર્થીઓ એકસાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
			તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધ દાવ કરે છે.					
		2	શાળાનાં અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ એકસાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધ દાવ કરે છે.					
		1	શાળાનાં થોડાક જ વિદ્યાર્થીઓ એકસાથે સમૂહ કવાયતમાં જોડાય છે તથા તાલબદ્ધ રીતે અંગ કસરતના વિવિધ દાવ કરે છે.					
		0	શાળામાં સમૂહ કવાયત થતી નથી.					
5.2.4	દરેક ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓને રમત-ગમત અને વ્યાયામની નિયમિત તક મળે છે.		શાળાના સમયપત્રકમાં દરેક ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓને રમત-ગમત અને વ્યાયામની નિયમિત તક મળે છે. (સમૂહ કવાયતના તાસ ઉપરાંત દરેક ધોરણમાં અઠવાડિયે ઓછામાં ઓછો એક તાસ વ્યાયામનો હોય, આ તાસમાં વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષકોના માર્ગદર્શન હેઠળ વ્યવસ્થિત રીતે વિવિધ રમતો રમતાં હોય તો ઉત્તમ ગણાય.)					
		5	અઠવાડિયાના સમયપત્રકમાં શાળાનાં તમામ ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે રમત-ગમત અને વ્યાયામ કરવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવે છે તેમજ તે મુજબ નિયમિત રીતે કાર્ય કરવામાં આવે છે.					
		4	અઠવાડિયાના સમયપત્રકમાં શાળાનાં નીચલા ધોરણ (ધોરણ 1 થી 5)નાં જ વિદ્યાર્થીઓ માટે રમત-ગમત અને વ્યાયામ કરવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવે છે તેમજ તે મુજબ નિયમિત રીતે કાર્ય કરવામાં આવે છે.					
		3	અઠવાડિયાના સમયપત્રકમાં શાળાનાં ઉપલાં ધોરણ (ધોરણ 6 થી 8)નાં જ વિદ્યાર્થીઓ માટે રમત-ગમત અને વ્યાયામ કરવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવે છે તેમજ તે મુજબ નિયમિત રીતે કાર્ય કરવામાં આવે છે.					
		2	અઠવાડિયાના સમયપત્રકમાં શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે રમત-ગમત અને વ્યાયામ કરવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવે છે. પરંતુ તે મુજબ નિયમિત રીતે કાર્ય કરવામાં આવતું નથી.					
		1	ક્યારેક જ રમત-ગમત કે વ્યાયામનું આયોજન કરવામાં આવે છે.					
		0	આ પ્રકારની એક પણ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવતી નથી.					
5.2.5	રમતગમતની		રમતગમતની દરેક પ્રવૃત્તિમાં કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી હોય છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
	દરેક પ્રવૃત્તિમાં કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી		(શાળામાં રમાતી બધી જ રમતો કુમાર અને કન્યા બંને રમતા હોય તો ઉત્તમ ગણાય.દા.ત., કબડ્ડી અને ક્રિકેટ માત્ર કુમાર રમતા હોય અને લંગડી, દોરડા ફૂટ જેવી રમતો માત્ર કન્યાઓ રમતી હોય તો તે યોગ્ય ન ગણાય. કુમાર રમતા હોય તેવી તમામ રમતો કન્યાઓને પણ રમાડવામાં આવતી હોય તો જ ઉત્તમ ગણાય.)					
		5	શાળામાં રમાતી બધી જ રમતો માટે કુમાર તેમજ કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી હોય છે.					
		4	શાળામાં રમાતી મોટા ભાગની રમતોમાં કુમાર તેમજ કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી હોય છે.					
		3	કેટલીક રમતોમાં કુમાર અને કન્યા સાથે રમે છે પરંતુ કેટલીક રમતો અલગ અલગ રમે છે.					
		2	શાળામાં કુમાર તેમને લગતી રમતો રમે છે, જ્યારે કન્યાઓ તેમને લગતી રમતો રમે છે.					
		1	કન્યાઓને કોઈપણ પ્રકારની રમતો રમવા દેવામાં આવતી નથી.					
		0	શાળામાં રમતો રમવા દેવામાં આવતી નથી.					

5.3 પેટાક્ષેત્ર – 3 વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી

વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે, વિદ્યાર્થીઓમાં સહશૈક્ષણિક બાબતોમાં રસ વિકસિત કરવા માટે, વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાનની ક્ષિતિજો વિકસાવવા માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું શાળા કક્ષાએ આયોજન થતું હોય છે. શાળા દ્વારા આયોજિત કરવામાં આવતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓની જાણકારી મેળવી તે સંદર્ભે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા નીચે મુજબના માપદંડો આધારિત ચકાસણી કરવામાં આવશે.

પેટાક્ષેત્ર

માપદંડો

વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી	1. શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓની ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં વિવિધ કક્ષાએ સામેલગીરી
	2. શાળા દ્વારા હાથ ધરાતી પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓ
	3. રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દરમિયાન થતી સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ
	4. શૈક્ષણિક મુલાકાત અને તેનું શૈક્ષણિક અનુકાર્ય
	5. શાળામાં મૂલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય,શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.3.1	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓની ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં વિવિધ કક્ષાએ સામેલગીરી		શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં રાજ્ય/જિલ્લા/તાલુકા/ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.					
		5	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન રાજ્ય કક્ષાએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે. અથવા શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન એક કરતાં વધારે વિભાગમાં જિલ્લા કક્ષાએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		4	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ જિલ્લા કક્ષાએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		3	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ તાલુકા કક્ષાએ એક કરતાં વધારે વિભાગમાં ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		2	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ તાલુકા કક્ષાએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		1	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ક્લસ્ટર કક્ષાએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ છે.					
		0	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં ભાગ લીધેલ નથી.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.3.2	શાળા દ્વારા હાથ ધરાતી પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓ		શાળામાં પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓ થાય છે. (શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પર્યાવરણ સંવર્ધનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવતી હોય; પર્યાવરણ સંવર્ધનના મહત્વની સમજણ વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવતી હોય; વિદ્યાર્થીઓને સ્વસ્થ પર્યાવરણનું પ્રત્યક્ષ મોડેલ દર્શાવવામાં આવતું હોય તો ઉત્તમ ગણાય.)					
		5	શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પર્યાવરણ સંવર્ધનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે તેમજ વિદ્યાર્થીઓ સ્વસ્થ પર્યાવરણ સંદર્ભેની જાણકારી ધરાવે છે.					
		4	શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પર્યાવરણ સંવર્ધનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે. પરંતુ વિદ્યાર્થીઓને સ્વસ્થ પર્યાવરણ સંદર્ભેની જાણકારી નથી.					
		3	શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પર્યાવરણ સંવર્ધનની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.					
		2	વિદ્યાર્થીઓ સ્વસ્થ પર્યાવરણ માટેની માહિતીથી પરિચિત છે, પરંતુ તે મુજબ કાર્ય કરવામાં આવતું નથી.					
		1	શાળામાં સ્વસ્થ પર્યાવરણ અંગે ક્યારેક જ જાણકારી આપવામાં આવેલ છે.					
		0	શાળામાં સ્વસ્થ પર્યાવરણ અંગે કોઈ કાર્ય કે પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવતી નથી.					
5.3.3	રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દરમિયાન થતી સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ		રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દરમિયાન સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોજવામાં આવે છે. (રાષ્ટ્રીય તહેવારો જેવાં કે ગણતંત્ર દિવસ, પ્રજાસત્તાક દિન, શહીદ દિન, રૈટિયા બારસ/ગાંધી જયંતી વગેરેની ઉજવણી દરમિયાન વિવિધ સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોજવામાં આવતી હોય તો ઉત્તમ ગણાય.)					
		5	વર્ષ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા 10 કે તેથી વધુ સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવેલ છે.					
		4	વર્ષ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા 08 થી 10 સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવેલ છે.					
		3	વર્ષ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા 06 થી 08 સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવેલ છે.					
		2	વર્ષ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા 04 થી 06 સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવેલ છે.					
		1	વર્ષ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા 04 થી ઓછી સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવેલ છે.					
		0	વર્ષ દરમિયાન કોઈપણ સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવેલ નથી.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.3.4	શૈક્ષણિક મુલાકાત અને તેનું શૈક્ષણિક અનુકાર્ય		<p>શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક મુલાકાત કરાવવામાં આવે છે અને ત્યારબાદ તેનું શૈક્ષણિક અનુકાર્ય થાય છે.</p> <p>(શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓને અવાર-નવાર શૈક્ષણિક મુલાકાત પર લઈ જવામાં આવે છે. મુલાકાત પરથી પરત આવ્યા બાદ દરેક બાળક સહભાગી થાય તે રીતે તેનું અનુકાર્ય થતું હોય તો ઉત્તમ ગણાય. શૈક્ષણિક મુલાકાતમાં ગ્રામ પંચાયત, ખેતર, બેંક, ડેરી, પોસ્ટ ઓફિસ, પોલીસ સ્ટેશન, રેલ્વે તેમજ બસ સ્ટેશન, વ્યવસાયિકો વગેરેની મુલાકાતનો સમાવેશ થઈ શકે.)</p>					
		5	શાળામાં દર વર્ષે 10 કે તેથી વધુ શૈક્ષણિક મુલાકાતો યોજવામાં આવેલ છે.					
		4	શાળામાં દર વર્ષે 08 કે 09 શૈક્ષણિક મુલાકાતો યોજવામાં આવેલ છે.					
		3	શાળામાં દર વર્ષે 06 કે 07 શૈક્ષણિક મુલાકાતો યોજવામાં આવેલ છે.					
		2	શાળામાં દર વર્ષે 04 કે 05 શૈક્ષણિક મુલાકાતો યોજવામાં આવેલ છે.					
		1	શાળામાં દર વર્ષે 03 કે તેથી ઓછી શૈક્ષણિક મુલાકાતો યોજવામાં આવેલ છે.					
		0	વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક મુલાકાતનું આયોજન થતું નથી.					
5.3.5	શાળામાં મૂલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન		<p>શાળામાં મૂલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન થાય છે.</p> <p>(શાળા દ્વારા રામહાટ, અક્ષયપાત્ર, ખોયાપાયા સ્ટોર, આજનું ગુલાબ અને આજનો દિપક જેવી મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓનું નિયમિત અને યોગ્ય રીતે આયોજન થતું હોય. દરેક પ્રવૃત્તિ યોગ્ય રીતે થતી હોય તો પ્રવૃત્તિ દીઠ એક ગુણ આપવો.)</p>					
		5	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.					
		4	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પૈકી કોઈપણ ચાર પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.					
		3	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પૈકી કોઈપણ ત્રણ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.					
		2	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પૈકી કોઈપણ બે પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.					
		1	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પૈકી કોઈપણ એક પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે.					
		0	શાળામાં ઉપરોક્ત દર્શાવેલ પાંચ પૈકી એકપણ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવતી નથી.					

5.4 પેટાક્ષેત્ર - 4 રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી

રાજ્ય સરકાર દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિઓને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા, શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષાનું આયોજન કરે છે જેમાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગીદારીથી શૈક્ષણિક સિદ્ધિના ઊંચા સ્તરો પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ સંદર્ભે શાળાની તૈયારી ચકાસવાનો પ્રકલ્પ આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી	1. ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ 2. ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ 3. ધોરણ- 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ 4. ધોરણ- 5 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ

નોંધ : ઉક્ત માપદંડો પૈકી

- ૧) જો શાળામાં ધોરણ 8 ન હોય તો માપદંડ 1 અને 2 સંલગ્ન મૂલ્યાંકન કરવું નહિ.
- ૨) માપદંડ 4 માટે જે શાળામાં ધોરણ- 1 થી 8 હોય, તે શાળાએ ધોરણ- 5 અને 8 ની સંખ્યા ધ્યાને લેવી.

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
5.4.1	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ		ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.					
		5	શાળાના ધોરણ- 8 ના 20% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ NMMS પરીક્ષાના આવેદન પત્રો ભરેલ છે.					
		4	શાળાના ધોરણ- 8 ના 20% થી ઓછા અને 16% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ NMMS પરીક્ષાના આવેદનપત્રો ભરેલ છે.					
		3	શાળાના ધોરણ- 8 ના 16% થી ઓછા અને 12% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ NMMS પરીક્ષાના આવેદનપત્રો ભરેલ છે.					
		2	શાળાના ધોરણ- 8 ના 12% થી ઓછા અને 8% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓએ NMMS પરીક્ષાના આવેદનપત્રો ભરેલ છે.					
		1	શાળાના ધોરણ- 8 ના 08% થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓએ NMMS પરીક્ષાના આવેદન પત્રો ભરેલ છે.					
		0	શાળાના ધોરણ- 8 ના એક પણ વિદ્યાર્થીએ NMMS પરીક્ષાના આવેદન પત્રો ભરેલ નથી.					
5.4.2	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ		ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					
		5	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓના 20% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					
		4	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓના 20% થી ઓછા અને 16% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					
		3	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓના 16% થી ઓછા અને 12% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					
		2	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓના 12% થી ઓછા અને 08% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		1	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓના 08% થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ છે.					
		0	શાળાના ધોરણ- 8 ના NMMS પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત વિદ્યાર્થીઓમાંના એક પણ વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ થયેલ નથી.					
5.4.3	ધોરણ- 6ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ		ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		5	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના 20% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		4	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના 20% થી ઓછા અને 16% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		3	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના 16 % થી ઓછા અને 12% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		2	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના 12% થી ઓછા અને 08% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		1	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના 08% થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		0	ધોરણ - 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં શાળાના વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લેતા નથી.					
5.4.4	ધોરણ- 5 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ		ધોરણ- 5 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લે છે.					
		5	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યાના 20% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ છે.					
		4	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યાના 20% થી ઓછા અને 16% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ છે.					
		3	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યાના 16 % થી ઓછા અને 12 % કે તેથી વધુ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ છે.					
		2	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યાના 12% થી ઓછા અને					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
			08% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ છે.					
		1	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યાના 08% થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ છે.					
		0	શાળાના ધોરણ 5 થી 8 ના વર્ગોના વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ભાગ લેતા નથી.					

GUNOTSAV 2.0

પ્રકરણ-6 મુખ્ય ક્ષેત્ર - 4 : સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ

6.0 પ્રસ્તાવના

રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યની શાળાઓ ભૌતિક રીતે સુવિધા સંપન્ન બને તે માટે આવશ્યક હોય તેવી ભૌતિક સુવિધાઓ, શૈક્ષણિક સંસાધનો પૂરા પાડ્યા છે. વિદ્યાર્થીઓના શૈક્ષણિક હિતને જોતા રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલ તમામ સંસાધનોનો યથાયોગ્ય ઉપયોગ થાય તો જ તે હિતકારક રહે. આ બાબતની અગત્યતા જોઈને નીચે મુજબના પેટાક્ષેત્રોને અનુરૂપ માપદંડોની ચકાસણી કરવામાં આવશે.

પેટાક્ષેત્ર	ભારાંક	માપદંડનીસંખ્યા
શાળા પુસ્તકાલય	2%	2
ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ	2%	2
મધ્યાહન ભોજન યોજના	2%	5
પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા	2%	4

દરેક પેટાક્ષેત્રને પણ તેના સ્ટાન્ડર્સ (માપદંડ કે ધોરણો) માં વિભાજિત કરવામાં આવ્યા છે જેની વિગતો અત્રે રજૂ કરેલ છે.

6.1 પેટાક્ષેત્ર - 1 શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ

આ પેટાક્ષેત્ર અંતર્ગત શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવશે. શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓની સાથોસાથ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓનું ઇત્તર વાંચન અતિ આવશ્યક છે. આ સંદર્ભે રાજ્ય સરકાર દ્વારા સમયાંતરે પુસ્તકાલય અધ્યતન કરવા માટે સહાય પૂરી પાડવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓની સાથોસાથ શિક્ષકોનું શૈક્ષણિક અને ઇત્તર વાંચન કેટલું છે તે જાણવાનો અત્રે પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ	1. શિક્ષકો દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ
	2. વિદ્યાર્થી દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર શાળા મુલાકાતના દિવસે શાળાના પુસ્તકાલયના નિરીક્ષણ તેમજ શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઇ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
6.1.1	શિક્ષકો દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ		શિક્ષકો દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.					
		5	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 10 થી વધારે પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		4	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 08 થી 09 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		3	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 06 થી 07 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		2	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 04 થી 05 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		1	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 02 થી 03 વધારે પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		0	શાળાના શિક્ષકોએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 02 થી ઓછા પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
6.1.2	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ		વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.					
		5	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 5 કે તેથી વધારે પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		4	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 4 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		3	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 3 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		2	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 2 પુસ્તકો વાંચેલ છે.					
		1	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 1 પુસ્તક વાંચેલ છે.					
		0	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 0 પુસ્તક વાંચેલ છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		0	શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ વર્ષ દરમિયાન એકપણ પુસ્તક વાંચેલ નથી.					

6.2 પેટાક્ષેત્ર - 2 ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ

રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્યની શાળાઓને ટેકનોલોજીનો શૈક્ષણિક કાર્યમાં સહયોગ મળી રહે તે હેતુસર CAL લેબ આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ જ્ઞાનકુંજના માધ્યમથી સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ બનાવવામાં આવેલ છે. આ ઉપરાંત બાયસેગ (સેટકોમ)ના માધ્યમથી શાળાને રાજ્યના શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોના નિદર્શન પાઠ પણ બતાવવામાં આવે છે. ઓનલાઇન તાલીમ અને ટેકનોલોજીની મદદથી શૈક્ષણિક સાહિત્ય પણ પૂરા પડાય છે ત્યારે શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી દ્વારા ઉપલબ્ધ ટેકનોલોજીના સંસાધનોનો કેવો ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે તે જાણવાનો અહીં પ્રકલ્પ રાખવામાં આવ્યો છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ	1. શિક્ષકો દ્વારા શૈક્ષણિક કાર્ય માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ 2. ધોરણ 6 થી 8 નાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
6.2.1	શિક્ષકો દ્વારા શૈક્ષણિક કાર્ય માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ		શાળાના તમામ શિક્ષકો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાના ભાગરૂપે અવારનવાર ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		5	શાળાના તમામ શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્ય દરમિયાન કરે છે.					
		4	શાળાના 80% શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્યદરમિયાન કરે છે.					
		3	શાળાના 60% શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્યદરમિયાન કરે છે.					
		2	શાળાના 40% શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્યદરમિયાન કરે છે.					
		1	શાળાના 20% શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્યદરમિયાન કરે છે.					
		0	શાળાના એક પણ શિક્ષક ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્ય દરમિયાન કરતા નથી.					
6.2.2	ધોરણ 6 થી 8 નાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ		ધોરણ 6 થી 8 નાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને વિષયવસ્તુ આધારિત કાર્યક્રમો જાતે ચલાવી શકે છે.					
		5	ધોરણ 6 થી 8 નાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		4	ધોરણ 6 થી 8 નાં મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		3	ધોરણ 6 થી 8 નાં અડધા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		2	ધોરણ 6 થી 8 નાં કેટલાંક વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		1	ધોરણ 6 થી 8 નાં બે-ત્રણ વિદ્યાર્થીઓ જ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે.					
		0	વિદ્યાર્થીઓ વિષયવસ્તુ આધારિત કાર્યક્રમો ફક્ત નિહાળે છે, જાતે ચલાવી શકતા નથી.					

6.3 પેટાક્ષેત્ર - 3 મધ્યાહન ભોજન યોજના

વિદ્યાર્થીઓમાં કુપોષણની સમસ્યા દૂર થાય અને સામાજિક સમરસતા આવે તે હેતુસર મધ્યાહન ભોજન યોજના શાળાઓમાં અમલી છે. શાળાના તમામ વિદ્યાર્થીઓ ઉપલબ્ધ તમામ શૈક્ષણિક દિવસો દરમિયાન સ્વાસ્થ્યપ્રદ ભોજન મેળવે તે આ યોજનાનો હેતુ છે. આ યોજનાનું અમલીકરણ શાળા કક્ષાએ કેટલા અંશે થઈ રહ્યું છે તેની ચકાસણી આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ કરવામાં આવશે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
મધ્યાહન ભોજન યોજના	1. શાળામાં નિયમિત મધ્યાહન ભોજન યોજના ચાલે છે.
	2. મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો લાભ તમામ વિદ્યાર્થીઓ લે છે.
	3. તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.
	4. મધ્યાહન ભોજન અંતર્ગત અપાતા ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે.
	5. મધ્યાહન ભોજન માટેની રસોઈની તેમજ વિદ્યાર્થીઓની બેસવાની જગ્યા સ્વચ્છ રાખવામાં આવે છે.

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
6.3.1	શાળામાં નિયમિત મધ્યાહન ભોજન યોજના ચાલે છે.		શાળામાં નિયમિત મધ્યાહન ભોજન યોજના ચાલે છે.					
		5	શાળામાં 90% કે તેનાથી વધુ કાર્ય દિવસો દરમિયાન મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવેલ છે.					
		4	શાળામાં 80% કે તેનાથી વધુ અને 90% કરતાં ઓછા કાર્ય દિવસો દરમિયાન મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવેલ છે.					
		3	શાળામાં 60% કે તેનાથી વધુ અને 80% કરતાં ઓછા કાર્ય દિવસો દરમિયાન મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવેલ છે.					
		2	શાળામાં 40% કે તેનાથી વધુ અને 60% કરતાં ઓછા કાર્ય દિવસો દરમિયાન મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવેલ છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
		1	શાળામાં 40% કરતાં ઓછા કાર્ય દિવસો દરમિયાન મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવેલ છે.					
		0	શાળામાં મધ્યાહન ભોજન આપવામાં આવતું નથી.					
6.3.2	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો લાભ તમામ વિદ્યાર્થીઓ લે છે.		મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો લાભ તમામ વિદ્યાર્થીઓ લે છે.					
		5	શાળામાં હાજર 100% વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
		4	શાળામાં હાજર 80% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
		3	શાળામાં હાજર 60% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
		2	શાળામાં હાજર 50% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
		1	શાળામાં હાજર 40% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
		0	શાળામાં હાજર 40% થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ મધ્યાહન ભોજનનો નિયમિત લાભ લે છે.					
6.3.3	તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.		તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		5	શાળાના 100% વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		4	શાળાના 80% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		3	શાળાના 60% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		2	શાળાના 40% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		1	શાળાના 20% કે તેથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.					
		0	શાળાના વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસતા નથી.					
6.3.4	મધ્યાહન ભોજન અંતર્ગત અપાતા ભોજનની ગુણવત્તા		મધ્યાહન ભોજન યોજના અંતર્ગત વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવતી રસોઈની ગુણવત્તા નિયમિત રીતે શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે.					
		5	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા દરરોજ ચકાસવામાં આવે છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સાડું	સાડું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
	શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે.	4	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા દર બે દિવસે ચકાસવામાં આવે છે.					
		3	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા અઠવાડિયામાં બે દિવસ ચકાસવામાં આવે છે.					
		2	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા અઠવાડિયામાં એક દિવસ ચકાસવામાં આવે છે.					
		1	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા પખવાડિયામાં ક્યારેક ચકાસવામાં આવે છે.					
		0	ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવતી નથી.					
6.3.5	મધ્યાહન ભોજન માટેની રસોઈની તેમજ વિદ્યાર્થીઓની બેસવાની જગ્યા સ્વચ્છ રાખવામાં આવે છે.		મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, વિદ્યાર્થીઓ જમવા બેસતાં હોય તે જગ્યા, રસોઈ તેમજ પીરસવાનાં સાધનો, વિદ્યાર્થીઓ જમવામાં ઉપયોગ કરતાં હોય તે વાસણો નિયમિત રીતે તેમજ સારી રીતે સાફ થાય છે.					
		5	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, જમવાની જગ્યા, સાધનો અને વાસણો નિયમિત રીતે સાફ કરવામાં આવે છે.					
		4	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, જમવાની જગ્યા, સાધનો અને વાસણો મોટે ભાગે સાફ કરવામાં આવે છે.					
		3	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, સાધનો અને વાસણો નિયમિત રીતે સાફ કરવામાં આવે છે, પણ જમવાની જગ્યા અઠવાડિયામાં બે વાર સાફ કરવામાં આવે છે.					
		2	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, સાધનો અને વાસણો મોટે ભાગે સાફ કરવામાં આવે છે, પણ જમવાની જગ્યા અઠવાડિયામાં એક વાર સાફ કરવામાં આવે છે.					
		1	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું રસોડું, જમવાની જગ્યા, સાધનો અને વાસણો ક્યારેક જ સાફ કરવામાં આવે છે.					
		0	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનાં રસોડામાં સ્વચ્છતા કે યોખ્ખાઈ રાખવામાં આવતી નથી.					

6.4 પેટાક્ષેત્ર - 4 પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા

આ પેટાક્ષેત્ર હેઠળ શાળામાં સ્વચ્છ પાણી અને શૌચાલયની સુવિધા તેમજ વિદ્યાર્થીઓના સ્વાસ્થ્ય અંગેની ચકાસણી માટેનો પ્રકલ્પ રાખવામાં આવેલ છે.

પેટાક્ષેત્ર	માપદંડો
પાણી, શૌચાલય અને સ્વાસ્થ્ય	1. તમામ વિદ્યાર્થીઓને પીવાલાયક પાણીની સરળતાથી ઉપલબ્ધતા
	2. પાણીની સુવિધા (ટાંકી) તથા શૌચાલયની યોગ્યસામગ્રી દ્વારા નિયમિત સફાઈ
	3. તમામ શૌચાલયોમાં પૂરતા પ્રમાણમાં પાણીની ઉપલબ્ધતા.
	4. શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા

આમ, ઉક્ત માપદંડ આધારે શાળાના આચાર્ય, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચર્ચા કરી જરૂરી આધારો ચકાસી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરના મૂલ્યાંકન બાદ નીચે મુજબના નિર્ણયો લઈ શકાશે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
6.4.1	તમામ વિદ્યાર્થીઓને પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધતા		તમામ વિદ્યાર્થીઓને પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		5	તમામ વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		4	મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		3	અડધા કરતા વધુ વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		2	અડધાથી ઓછા વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		1	ખૂબ ઓછા વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.					
		0	વિદ્યાર્થીઓ માટે પીવાલાયક પાણી સરળતાથી ઉપલબ્ધ નથી.					
6.4.2	પાણીની સુવિધા (ટાંકી) તથા શૌચાલયની યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા		પીવાના પાણીની ટાંકીની સફાઈ અવારનવાર કરવામાં આવતી હોય કે જેથી પાણીમાં ગંદકી ન થાય. આ ઉપરાંત, શાળા શૌચાલયની સફાઈ નિયમિતરીતે એસિડ-ફિનાઇલ વગેરેના ઉપયોગ દ્વારા થાય છે.					
		5	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા દરરોજ કરવામાં આવે છે.					

ક્રમ નં.	માપદંડો	સ્કોર	ઉત્તમ	ખૂબ સારું	સારું	મધ્યમ	નબળું	બિલકુલ નહીં
			5	4	3	2	1	0
	નિયમિત સફાઈ	4	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા અઠવાડિયામાં 03 વખત કરવામાં આવે છે.					
		3	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા અઠવાડિયામાં 02 વખત કરવામાં આવે છે.					
		2	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા અઠવાડિયામાં 01 વખત કરવામાં આવે છે.					
		1	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રીદ્વારા પખવાડિયામાં 01 વખત કરવામાં આવે છે.					
		0	શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા ક્યારેક કરવામાં આવે છે.					
6.4.3	તમામ શૌચાલયોમાં પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી ઉપલબ્ધ છે.		દિવસ દરમિયાન શૌચાલયના ઉપયોગ બાદ હાથ-પગ ધોવા તેમજ શૌચાલયની સફાઈ માટે જરૂરી પાણી પૂરતા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે અને શાળામાં તમામ શૌચાલયમાં પાણીની વ્યવસ્થાના આયોજન અને અમલીકરણ કરવામાં આવે છે.					
		5	દરેક શૌચાલયમાં અને શૌચાલયની બહાર નળ દ્વારા પાણીની ઉપલબ્ધતા છે.					
		4	શૌચાલયની બહાર નળ દ્વારા પાણીની ઉપલબ્ધતા છે.					
		3	ડ્રમ / સીમેન્ટની ટાંકી / શૌચાલયમાં પાણી ભરેલ પ્લાસ્ટીક કન્ટેનર ઉપલબ્ધ છે.					
		2	શૌચાલય બહાર હેન્ડ પમ્પ / ડોલમાં પાણી ભરવામાં આવે છે.					
		1	શૌચાલય બહાર હેન્ડ પમ્પ / ડોલમાં પાણી ભરવામાં આવે છે પણ પૂરતું નથી.					
		0	શૌચાલય માટે પૂરતું પાણી ઉપલબ્ધ નથી.					
6.4.4	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા		શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતાની ચકાસણી યોગ્ય રીતે થાય તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે છે.					
		5	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે નિયમિત ચકાસણી કરવામાં આવે છે તેમજ વાલીઓને જાણ કરવામાં આવે છે.					
		4	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે દરરોજ ચકાસણી કરવામાં આવે છે.					
		3	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે દર અઠવાડિયે ચકાસણી કરવામાં આવે છે.					
		2	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે દર મહિને ચકાસણી કરવામાં આવે છે.					
		1	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે દર છ મહિને ચકાસણી કરવામાં આવે છે.					
		0	શાળાના વિદ્યાર્થીઓ શારીરિક સ્વચ્છતા અંગે ચકાસણી થતી નથી.					

GUNOTSAV 2.0

પ્રકરણ-7 સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરની આચારસંહિતા

7.0 પ્રસ્તાવના

સ્કૂલ એક્રેડિટેશન પ્રોગ્રામ, ગુણોત્સવ 2.0 તરીકે પણ ઓળખાય છે, જે શાળા શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવા માટે ગુજરાત સરકારના શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા એક મહત્વની પહેલ છે. આ કાર્યક્રમનો હેતુ તમામ શાળાઓમાં સ્થાપિત ધોરણો મુજબ શાળાઓનું મૂલ્યાંકન કરવાનો અને શાળાને ગુણવત્તા સુધારણા માટે મદદ પૂરી પાડવાનો / સુધારણા માટેના ક્ષેત્રો ઓળખવાનો છે. જેનાથી શાળા વિકાસ યોજના (SDP) વિકસાવવામાં શાળાઓને મદદ મળશે અને શાળાના શૈક્ષણિક પાસાઓમાં સુધારણાને સુનિશ્ચિત કરવા માટે તેને અનુસરવામાં આવશે. ગુણોત્સવ 2.0 એક ગતિશીલ અને સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ચાલનાર પ્રક્રિયા છે, જે શાળાઓની ગુણવત્તા પર ધ્યાન રાખશે.

શાળા એક્રેડિટેશન પ્રક્રિયામાં સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર્સ (SI) નિર્ણાયક વ્યક્તિ હશે જે સુનિશ્ચિત કરશે કે તેને/તેણીને સોંપાયેલ બધી શાળાઓનું ઇન્સ્પેક્શન / મૂલ્યાંકન તટસ્થતાથી અને નક્કી થયેલ પ્રક્રિયા મુજબ થાય. આ પ્રક્રિયા યોગ્ય રીતે થઈ શકે તે માટે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર્સ (SI) એ શાળામાં કેવી રીતે કામગીરી કરવાની છે અને કઈ કઈ બાબતો ચકાસવાની છે તેની વિગતો અત્રે આપવામાં આવી છે.

7.1 સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરસંની આચારસંહિતા

સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર્સ (SIs) દ્વારા લેવામાં આવનારી જવાબદારીઓને ધ્યાનમાં લેતા, તે મહત્વપૂર્ણ છે કે તેઓ શાળામાં યુસ્તપણે આચાર સંહિતાનું પાલન કરે. આ પ્રક્રિયામાંથી નિષ્પક્ષ અને સચોટ પરિણામ સુનિશ્ચિત કરવા સંદર્ભે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર્સ (SIs) દ્વારા આપવામાં આવેલ આદર્શ આચારસંહિતાનું પાલન થાય તે જરૂરી છે. બધા SIs એ નીચે મુજબની આચાર સંહિતાને યુસ્તપણે અનુસરવાની રહેશે.

શાળાની મુલાકાત પહેલાં (એક્રેડિટેશન માટે)

- i. એકવાર શાળા ફાળવવામાં આવે પછી શાળા મુલાકાતના માત્ર એક દિવસ પહેલા, ડા એ મુખ્ય શિક્ષક / ઇન-ચાર્જનો સંપર્ક કરવાનો રહેશે, તેને / તેણીને શાળામાં અન્ય કોઈ શિક્ષકનો સંપર્ક કરવાનો નથી.
- ii. ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત માર્ગદર્શિકામાં પૂરી પાડવામાં આવેલી વિગતો અનુસાર ડા એ મુખ્ય શિક્ષક / શાળાના સિનિયર શિક્ષકને મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવાની રહેશે.
- iii. ડા એ શાળામાં ઇન્સ્પેકશન માટે જતા પહેલાં તેની પાસે તેમનો મોબાઇલ ટેબ્લેટ, બધી આવશ્યક સ્ટેશનરીની વસ્તુઓ, ફોર્મોટ અને ટેમ્પ્લેટ વગેરે (વિગતવાર સૂચિ માટે કૃપા કરીને બીડાણ 1 નો સંદર્ભ લો) છે તે સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે.
- iv. ડા એ ઇન્સ્પેકશન માટે શાળા સુધી પહોંચવા માટે પોતાની રીતે વ્યવસ્થા કરવાની રહેશે. તેમને જે શાળામાં એક્રેડિટેશનની કામગીરી માટે જવાનું છે તે શાળામાંના મુખ્ય શિક્ષક, એસએમસી અધ્યક્ષ અને સભ્યો અને શિક્ષકોના વાહનનો ઉપયોગ કરવાનો નથી.
- v. ઇન્સ્પેકશન માટે શાળામાં જતી વખતે ડા એ તેમનું ટિકિન લઈ જવાનું રહેશે. શાળા કે શાળાના સ્ટાફ તરફથી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને કોઈપણ પ્રકારનો અતિશિસત્કાર (જેમ કે ભોજન, કોઈપણ ખાવાની વસ્તુઓ, યાદગીરી રૂપ વસ્તુ, ભેટ, ફૂલો, ફૂલનો ગુચ્છો વગેરે) સ્વીકારવાની મંજૂરી નથી. જોકે, શાળા તેને /તેણીને ચા/ કોફી અને પીવાનું પાણી આપી શકે છે.
- vi. શાળાની મુલાકાત વખતે ડા એ ગણવેશ પહેરવાનો રહેશે. આ ગણવેશ સ્વચ્છ, સુઘડ અને સારી રીતે ઈસ્ટ્રી થયેલો હોવો જોઈએ.

શાળાની મુલાકાત દરમિયાન (એકેડિટેશન માટે)

- i. ડા એ પ્રાર્થનાસભાથી 15 મિનિટ પહેલા શાળામાં પહોંચવાનું રહેશે. પ્રાર્થનાસભાના અંતે, મુખ્ય શિક્ષક, વિદ્યાર્થીઓને ડા નો પરિચય આપશે અને પ્રક્રિયા વિશે સંક્ષિપ્તમાં જણાવશે. નાની શાળાઓમાં, ડા માત્ર અડધો દિવસ રહે તે અપેક્ષિત છે, ત્યાં ડા એ શાળા બંધ થવાના ઓછામાં ઓછા 3 કલાક પહેલા શાળાએ પહોંચવાનું રહેશે.
- ii. ડા ને શાળાની પ્રાર્થનાસભામાં કોઈ પણ પ્રકારની સ્પીચ આપવાની નથી, જો કે તે પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓનું અભિવાદન કરી શકે છે.
- iii. ડા માટે મુખ્ય શિક્ષક / સિનિયર શિક્ષક સંપર્ક કરવા માટેની એક માત્ર વ્યક્તિ રહેશે. જ્યાં સુધી ડા કહે નહીં ત્યાં સુધી મુખ્ય શિક્ષક / સિનિયર શિક્ષક એ શાળા ઇન્સ્પેક્શન દરમિયાન ડા ની સાથે રહેવાની જરૂર નથી.
- iv. પ્રાર્થનાસભા પછી, ડા એ મુખ્ય શિક્ષક અને અન્ય સ્ટાફ સભ્યોને પ્રક્રિયા અને અપેક્ષાઓ વિશે સંક્ષિપ્તમાં જણાવવા માટે મુખ્ય શિક્ષક સહિતના તમામ સ્ટાફ સાથે મીટીંગ યોજવાની રહેશે.
- v. એકેડિટેશનના માળખા સિવાયની શાળાઓની રોજ-બરોજની બાબતોમાં ડા ભાગ લેશે નહીં અથવા ટિપ્પણીઓ કરશે નહીં.
- vi. એકેડિટેશનની પ્રક્રિયાના ભાગરૂપે, શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ સાથે પરસ્પર વાતચીત કરતી વખતે ડા એ બાળ સુરક્ષાની માર્ગદર્શિકાને અનુસરવાની રહેશે.
- vii. એકેડિટેશનની પ્રક્રિયા સમયે શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ અને શાળાના સ્ટાફ સિવાય અન્ય કોઈ હાજર ન રહે તે ડા એ સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે. DPEOશ્રીની પરવાનગી સિવાય, શિક્ષણ વિભાગના અધિકારીઓએ પણ પ્રક્રિયા દરમિયાન શાળામાં જવું ટાળવું જોઈએ.

- viii. SMC અધ્યક્ષ, SMC ના સભ્યો અને અન્ય સમુદાયના સભ્યોની શાળામાં ઉપસ્થિતિ જરૂરી નથી. શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્યો સાથે કરવાની થતી ચર્ચા સંદર્ભે ડા એ સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે કે જ્યારે શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિના સભ્ય ચર્ચા માટે ઉપસ્થિત રહેવાની અનુકૂળતા હોય ત્યારે જ ચર્ચા માટે બોલાવવાના રહેશે. એસ.એમ.સી.ના તમામ સભ્યો ઉપસ્થિત રહે તે અપેક્ષિત નથી.
- ix. ડા એ સુનિશ્ચિત કરવું પડશે કે વર્ગખંડ અવલોકન સમયે તેણે માત્ર વર્ગનું અવલોકન કરવાનું રહેશે અને વર્ગખંડમાં ખલેલ પાડશે નહીં. વર્ગખંડ અવલોકન સમયે વર્ગખંડની અંદર શિક્ષક અને વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ સિવાય બીજા કોઈને પણ હાજર રહેવાની પરવાનગી નથી.
- x. વર્ગખંડ શિક્ષણ દરમિયાન ડાએ કોઈપણ પ્રકારની ટિપ્પણી કરવાની નથી.
- xi. ડા એ માત્ર સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસીઝર (SOP) મુજબ મૂલ્યાંકન હાથ ધરવાનું રહેશે. SOP માંથી કોઈપણ પ્રકારના ફેરફારને ગંભીર અવજ્ઞા ગણવામાં આવશે.
- xii. ડા એ માત્ર શાળા કલાકો દરમિયાન જ તેનું કામ પૂર્ણ કરવાનું રહેશે. શાળા સમય પૂર્ણ થયા બાદ વિદ્યાર્થીઓને શાળામાંથી છોડવાના રહેશે. ડા શાળાના કલાકો પછી મુખ્ય શિક્ષક અને શાળાના સ્ટાફને રોકી શકશે નહિ.
- xiii. એકવાર શાળાની એકેડિટેશન પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી, ડા શાળા સ્ટાફ સાથે મીટિંગ કરશે અને પ્રક્રિયા વિશેના આગામી પગલાં જણાવશે. તે / તેણી મુલાકાત દરમિયાન અવલોકન કરેલ શાળાની સારી બાબતોની વિગત જણાવી શકે છે. તે / તેણી એ કોઈપણ નકારાત્મક / વ્યક્તિગત પ્રતિસાદ જણાવવાનું ટાળવું જ જોઈએ.
- xiv. શાળામાં ઇન્સ્પેક્શનના અંતે, મૂલ્યાંકનકારે એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે મૂલ્યાંકન ફોર્મ પૂર્ણ રીતે ભરાયેલ છે કે કેમ? તે / તેણી એ પણ સુનિશ્ચિત કરશે કે ઇન્સ્પેક્શન રીપોર્ટમાં એકત્ર થયેલ અને

ઉલ્લેખનીય, સંબંધિત તમામ પુરાવા તેમની પાસે હોય. ડા તેમના/તેઓના ટેબ્લેટમાં સંબંધિત તમામ ઇલેક્ટ્રોનિક પુરાવા (ચિત્રો, વિડિઓ, દસ્તાવેજો વગેરે) સાચવીને રાખશે. આવા પુરાવાઓને 'શાળાનું નામ_પુરાવાનો પ્રકાર_ઇન્સ્પેક્શનની તારીખ' તરીકે નામ આપેલ હોવું જોઈએ. ડા એ સુનિશ્ચિત કરશે કે તે આવા તમામ પુરાવાઓનો દૈનિક બેકઅપ તેમના ગૂગલ ડ્રાઇવ, ડ્રોપ બોક્સ, પર્સનલ કમ્પ્યુટર વગેરેમાં સાચવી રાખશે. ભવિષ્યના સંદર્ભ તરીકે GSQAC ની QC ટીમ દ્વારા પૂછવામાં આવે તો ડા આવા તમામ પુરાવા રજૂ કરવા બંધાયેલો રહેશે.

7.2 શાળાની મુલાકાત દરમિયાન કરવાની થતી કામગીરી

આ માર્ગદર્શિકાના પ્રકરણ 3 થી 6માં દર્શાવેલ ફેમવર્કના મુખ્ય ક્ષેત્ર 1 થી 4માં દર્શાવેલ માપદંડોની ચકાસણી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા શાળામાં કરવામાં આવશે. દરેક ક્ષેત્ર, પેટાક્ષેત્ર અને માપદંડો અનુસાર કેવી રીતે કામગીરી કરવાની છે? કયા કયા પુરાવાઓ ચકાસવાના છે તેની વિગત નીચેના કોષ્ટકમાં આપવામાં આવી છે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
1	મુખ્ય ક્ષેત્ર : અધ્યયન અને અધ્યાપન		
1.1	પેટા ક્ષેત્ર - 1 એકમ કસોટી		
A	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી	ઈન્ડીકેટર સાથે	<ul style="list-style-type: none"> એકમ કસોટીની ઉત્તરવહીની પ્રત્યક્ષ
B	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં	ભરેલ અવલોકન	

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	વિદ્યાર્થીઓના જવાબો	પત્રક	ચકાસણી
C	એકમ કસોટીના પરિણામો પર શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ		
D	ઉપચારાત્મક કાર્ય		
E	વાલીઓને જાણ		
F	છેલ્લી એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ ટકાવારી		
1.2	પેટાક્ષેત્ર : 2 સત્રાંત કસોટી । અને ॥		
A	ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી	ઈન્ડીકેટર સાથે	સત્રાંત કસોટીની
B	પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ	ભરેલ અવલોકન	ઉત્તરવહીની પ્રત્યક્ષ
C	વાલીઓને જાણ	પત્રક	ચકાસણી
D	સત્રાંત કસોટી-1 માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ		
E	સત્રાંત કસોટી-2 માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ		
1.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ		
A	શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર	ઈન્ડીકેટર સાથે ભરેલ અવલોકન	• વર્ગખંડ અવલોકન
B	અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ	પત્રક	

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
C	શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા		
D	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત અધ્યયન સાહિત્ય (LM)નો ઉપયોગ		
E	ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની તકોનું નિર્માણ કરવું		
F	જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી		
1.4	પેટાક્ષેત્ર : 4 અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ		
A	અધ્યાપન માટેની તૈયારી	ઈન્ડીકેટર સાથે	<ul style="list-style-type: none"> વર્ગખંડ અવલોકન
B	અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય	ભરેલ અવલોકન પત્રક	
C	શિક્ષકો દ્વારા પૂછતા પ્રશ્નો		
D	વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન		
E	અધ્યયનમાં સમાન તક		
2	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 2 શાળા		
2.1	પેટા ક્ષેત્ર : 1 શાળામાં હાજરી		
A	શાળાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે હાજરી		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
B	જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે હાજરી		
2.2	પેટાક્ષેત્ર : 2 સંચાલન		
A	શાળા વિકાસ યોજના અને અમલીકરણ	ઈન્ડીકેટર સાથે ભરેલ અવલોકન	<ul style="list-style-type: none"> શાળા વિકાસ યોજનાની ચકાસણી કરવી
B	એસ.એમ.સી	પત્રક	<ul style="list-style-type: none"> એસ.એમ.સી. નું રજીસ્ટર ચકાસવું અને એસ.એમ.સી. ના સભ્યો સાથે વાતચીત કરવી
C	શાળા સમયપત્રક		<ul style="list-style-type: none"> શાળા સમયપત્રક ચકાસવું અને મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત દ્વારા તેની ખરાઈ કરવી
2.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 સલામતી		
A	સલામત શાળા પરિસર	ઈન્ડીકેટર સાથે	<ul style="list-style-type: none"> શાળા પરિસરનું

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
		ભરેલ અવલોકન પત્રક	અવલોકન કરવું તેમજ મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
B	આપત્તિ માટેની સજ્જતા		<ul style="list-style-type: none"> શાળા પરિસરના અવલોકન દ્વારા શાળા વિસ્તારની સલામતી અંગેની ચકાસણી કરવી. તાલીમ રજીસ્ટર તેમજ મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
3	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 3 સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ		
3.1	પેટાક્ષેત્ર : 1 પ્રાર્થનાસભા		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
A	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓની સક્રિય ભાગીદારી	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> શાળાની પ્રાર્થનાસભામાં હાજરી આપવી. પ્રાર્થનાસભા પ્રવૃત્તિ રજીસ્ટર/આયોજનની ચકાસણી કરવી (જો ઉપલબ્ધ હોય તો...). મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
B	પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા થાય છે. (જેમાં કુમાર અને કન્યા સરખા પ્રમાણમાં ભાગ લે છે)		
C	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ કરે છે.		
D	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.		
E	પ્રાર્થનાની પસંદગી તેમજ સમગ્રતયા રજૂઆતમાં પૂરતું વૈવિધ્ય રાખવામાં આવે છે.		
3.2	પેટા ક્ષેત્ર : 2 યોગ,વ્યાયામ અને રમતગમત		
A	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> સમયપત્રક ચકાસવું જેમાં મુખ્યત્વે કવાયત માટે તાસની ફાળવણી (શનિવાર) હોય.
B	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ રમતોત્સવ અથવા ખેલ મહાકુંભમાં રાજ્ય/ જિલ્લા/ તાલુકા/		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.		<ul style="list-style-type: none"> પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અને રમત-ગમતની પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધેલા વિદ્યાર્થીઓના નામનું રજીસ્ટર. મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
C	શાળામાં સમૂહ કવાચતની નિયમિતતા		
D	દરેક ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓને રમત-ગમત અને વ્યાયામની નિયમિત તક મળે છે.		
E	રમતગમતની દરેક પ્રવૃત્તિમાં કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી હોય છે.		
3.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી		
A	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં રાજ્ય/જિલ્લા/તાલુકા/ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> પ્રવૃત્તિઓ માટે કરેલું આયોજન ચકાસવું. પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અને પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધેલા વિદ્યાર્થીઓના નામનું રજીસ્ટર.
B	શાળામાં પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.		
C	રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દરમિયાન		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોજવામાં આવે છે.		<ul style="list-style-type: none"> મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
D	શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક મુલાકાત કરાવવામાં આવે છે અને ત્યારબાદ તેનું શૈક્ષણિક અનુકાર્ય થાય છે.		
E	શાળામાં મૂલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવે છે		
3.4	પેટા ક્ષેત્ર : 4 રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી		
A	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ (જે શાળામાં ધોરણ- 8 ન હોય તો આ વિધાનમાં કોઈપણ પ્રકારનો પ્રત્યુત્તર આપવો નહીં.)	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી અને પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લીધેલા વિદ્યાર્થીઓના નામનું રજીસ્ટર.
B	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ (જે શાળામાં ધોરણ- 8 ન હોય તો આ વિધાનમાં કોઈપણ પ્રકારનો પ્રત્યુત્તર આપવો નહીં.)		<ul style="list-style-type: none"> મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
C	ધોરણ- 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ		
D	ઘોરણ- 5 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ		
4	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 4 સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ		
4.1	પેટા ક્ષેત્ર : 1 પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ		
A	શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ શિક્ષકો કરે છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર	<ul style="list-style-type: none"> શાળા પુસ્તકાલયની મુલાકાત લઈને પુસ્તકાલયમાં અભ્યાસક્રમ સાથે સંબંધિત પુસ્તકો હોય તેની ચકાસણી કરવી ઇસ્યૂ રજીસ્ટર ચકાસવું. મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
B	શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓ કરે છે.	આપવા	

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
4.2	પેટા ક્ષેત્ર : 2 ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ		
A	તમામ શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્ય માટે કરે છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> જ્યાં લાગુ પડે ત્યાં સ્માર્ટ ક્લાસ અને કમ્પ્યુટર લેબની મુલાકાત લઈને ચકાસણી કરવી મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
B	ઘોરણ 6 થી 8 નાં વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે. (જો લાગુ પડતું હોય તો...)		
4.3	પેટા ક્ષેત્ર : 3 મધ્યાહન ભોજન		
A	શાળામાં નિયમિત મધ્યાહન ભોજન યોજના ચાલે છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> શાળા પરિસરના અવલોકન દરમિયાન મધ્યાહન ભોજનના વિસ્તારની ચકાસણી કરવી
B	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો લાભ તમામ વિદ્યાર્થીઓ લે છે.		
C	તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	જમવા બેસે છે.		<ul style="list-style-type: none"> મધ્યાહન ભોજન દરમ્યાન યોજનાનો લાભ લેતા વિદ્યાર્થીઓનું અવલોકન કરવું
D	મધ્યાહન ભોજન અંતર્ગત અપાતા ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે.		<ul style="list-style-type: none"> મધ્યાહન ભોજન રજીસ્ટરની ચકાસણી કરવી
E	મધ્યાહન ભોજન માટેની રસોઇની તેમજ વિદ્યાર્થીઓની બેસવાની જગ્યા સ્વચ્છ રાખવામાં આવે છે.		<ul style="list-style-type: none"> એસ.એમ.સી., મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
4.4	પેટા ક્ષેત્ર : 4 પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા		
A	પીવાલાયક પાણી તમામ વિદ્યાર્થીઓને સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.	ફેમવર્કમાં સ્કોર આપવા	<ul style="list-style-type: none"> શાળા પરિસરના અવલોકન દરમ્યાન શૌચાલય વિસ્તારની ચકાસણી કરવી
B	પાણીની સુવિધા (ટાંકી) તથા શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા નિયમિત રીતે		

ક્રમ નં.	માપદંડો	પુરાવાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે.	કયા પુરાવાઓ ચકાસવા
	થાય છે.		<ul style="list-style-type: none"> પૂરતાં પાણીની ઉપલબ્ધતા વિશે ચકાસણી કરવી
C	તમામ શૌચાલયોમાં પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી ઉપલબ્ધ છે.		<ul style="list-style-type: none"> મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે પ્રશ્નો પૂછીને વાતચીત કરવી
D	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા		

7.3 સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર, મુખ્ય શિક્ષક અને શિક્ષક પાસેની અપેક્ષાઓ

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત શાળાની ગુણવત્તાની ચકાસણી સંદર્ભે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા શાળા મુલાકાત લેવામાં આવશે. આ દરમિયાન તમામ વ્યક્તિઓની ભૂમિકાની ચર્ચા અત્રે કરવામાં આવી છે.

સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર : અહીં સ્કૂલ એકેડીટેશન કાર્યક્રમ અંતર્ગત શાળાનું મૂલ્યાંકન સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા થઈ રહ્યું છે જે માટે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર પાસેથી નીચે મુજબની અપેક્ષાઓ રાખવામાં આવે છે.

- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને અપાયેલી સૂચનાનું અમલીકરણ તેમના દ્વારા યોગ્ય રીતે કરવામાં આવે.
- શાળાના મુખ્ય શિક્ષક, શિક્ષક તેમજ વિદ્યાર્થીઓ અને એસ.એમ.સી. સાથે તેમનો તટસ્થ વ્યવહાર હોય.
- સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને સોંપવામાં આવેલી કામગીરી તેમના દ્વારા નિશ્ચિત સમયની અંદર પૂર્ણ

<p>કરવામાં આવે.</p> <ul style="list-style-type: none"> સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા જરૂરી પુરાવાઓની ચકાસણી તેમજ તેને અપલોડ કરવાની કામગીરી ઉચિત સમયે થાય.
<p>મુખ્ય શિક્ષક: અહીં સ્કૂલ એકેડીટેશન કાર્યક્રમ અંતર્ગત શાળાનું મૂલ્યાંકન સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા થઇ રહ્યું છે ત્યારે શાળાના મુખ્ય શિક્ષક પાસેથી નીચે મુજબની અપેક્ષાઓ રાખવામાં આવે છે.</p>
<ul style="list-style-type: none"> સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને તેની કામગીરીમાં જ્યાં મદદની જરૂર હોય ત્યાં મદદ કરવી સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા સૂચવાયેલા પત્રકો તથા જરૂરી દસ્તાવેજો અને પુરાવાઓ તૈયાર રાખવા. શાળાના શિક્ષકોને શાળા મૂલ્યાંકન વિશે જાણ કરવી. સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને જોઈતી જરૂરી માહિતી યોગ્ય સમયે પૂરી પાડવી.
<p>શિક્ષક: અહીં સ્કૂલ એકેડીટેશન કાર્યક્રમ અંતર્ગત શાળાનું મૂલ્યાંકન સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા થઇ રહ્યું છે ત્યારે શાળાના શિક્ષક પાસેથી નીચે મુજબની અપેક્ષાઓ રાખવામાં આવે છે.</p>
<ul style="list-style-type: none"> શાળાના શિક્ષકો નિયમિત રીતે વર્ગખંડ ચલાવે. સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટરને જરૂરી માહિતી અને પુરાવાઓ યોગ્ય સમયે પૂરા પાડવા.

7.4 સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર માટે શાળા કક્ષાએ કામગીરીનું આયોજન

ગુણોત્સવ 2.0 અંતર્ગત શાળાની ગુણવત્તાની ચકાસણી સંદર્ભે સ્કૂલ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા શાળા મુલાકાત લેવામાં આવશે. આ મુલાકાત માટે નીચે મુજબના સમયપત્રકને અનુસરવારનું રહેશે.

Tentative Schedule for School Visit

School Inspector 1 / Day-1

School Inspector 2 / Day-2

Timing	Activity	Duration	Activity	Duration
10.40 to 11.00	Participation in assembly	15 Mins	Participation in assembly	15 Mins
11.00 to 11.15	Meeting with HT and Staff	15 Mins	Meeting with HT and Staff	15 Mins
11.15 to 12.40	Classroom-1 Observation & Discussion with students	30 Mins	Classroom-4 Observation & Discussion with students	30 Mins
12.40 to 13.10	Classroom-2 Observation & Discussion with students	30 Mins	Classroom-5 Observation & Discussion with students	30 Mins
	Mead Day Meal Observation			
14.10 to 14.40	Classroom-3 observations & Discussion with students	30 Mins	Classroom-6 observations & Discussion with students	30 Mins
14.40 to 15.40	Data verification	60 Mins	Data verification	60 Mins
15.40 to 16.00	Meeting with SMC	30 Mins	Meeting with SMC	30 Mins
16.00 to 16.30	Discussion with Staff	30 Mins	Discussion with Staff	30 Mins
16.30 to 17.10	Data consolidation	40 Mins	Data consolidation	40 Mins

GUNOTSAV 2.0

પ્રકરણ-8 મૂલ્યાંકન અને અન્ય પ્રકીર્ણ બાબતો

8.0 ગુણાંકન યોજના

સ્કૂલ એક્રેડિટેશન પ્રોગ્રામ અંતર્ગત પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવની જેમ જ શાળાઓને ગ્રેડ આપવાનો ઉપક્રમ છે. પ્રવર્તમાન ગુણોત્સવ અંતર્ગત શાળાને નીચે મુજબ ગ્રેડ આપવામાં આવતા હતા.

ગુણોત્સવમાં મેળવેલ ગુણ	મળવાપાત્ર ગ્રેડ
8.8 થી 10 ગુણ	A+
7.5 થી 8.7 ગુણ	A
6.2 થી 7.4 ગુણ	B
4.9 થી 6.1 ગુણ	C
4.8 થી ઓછા	D

એક્રેડિટેશનની આ નવીન પદ્ધતિ અંતર્ગત હવે શાળાઓને નીચે મુજબ ગ્રેડ આપવામાં આવશે.

Color Code	Sub-Grade	Tentative Score Range
Green	★★★★★	95%-100%
	★★★★	90%-95%
	★★★	85%-90%
	★★	80%-85%
	★	75%-80%
Yellow	★★★★★	70%-75%
	★★★★	65%-70%
	★★★	60%-65%
	★★	55%-60%
	★	50%-55%
Red		25%-50%
		0%-25%

આ ગુણાંકન સંદર્ભે ગુણપ્રદાન યોજના નીચે મુજબ તૈયાર કરવામાં આવી છે.

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
1	મુખ્ય ક્ષેત્ર : અધ્યયન અને અધ્યાપન			
1.1	પેટા ક્ષેત્ર - 1 એકમ કસોટી			
A	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટની ચકાસણી	12 %	1.7 %	17
B	એકમ કસોટીની આન્સર બુકલેટમાં વિદ્યાર્થીઓના જવાબો		1.7 %	17
C	એકમ કસોટીના પરિણામો પર શિક્ષકોની ટિપ્પણીઓ		1.7 %	17
D	ઉપચારાત્મક કાર્ય		1.7 %	17
E	વાલીઓને જાણ		1.7 %	17
F	છેલ્લી એકમ કસોટીમાં સરેરાશ ગુણ ટકાવારી		3.5 %	35
1.2	પેટાક્ષેત્ર : 2 સત્રાંત કસોટી I અને II			
A	ઉત્તરવહીઓની ચકાસણી	12 %	0.0 %	0
B	પરિણામપત્રકમાં ગુણની નોંધ		1.0 %	10
C	વાલીઓને જાણ		1.0 %	10
D	સત્રાંત કસોટી-1 માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ		5.0 %	50
E	સત્રાંત કસોટી-2 માં શાળાએ મેળવેલ ગુણ		5.0 %	50

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
1.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 અધ્યયન માટે અસરકારક વાતાવરણ			
A	શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ વ્યવહાર	15 %	2.5 %	25
B	અસરકારક વર્ગખંડ વાતાવરણ		2.5 %	25
C	શિક્ષકો દ્વારા પ્રેરણા		2.5 %	25
D	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ઉચિત અધ્યયન સાહિત્ય (LM)નો ઉપયોગ		2.5 %	25
E	ચર્ચા આધારિત અધ્યયન માટેની તકોનું નિર્માણ કરવું		2.5 %	25
F	જે શીખ્યા હોય તે વિશે વાત કરવી		2.5 %	25
1.4	પેટાક્ષેત્ર : 4 અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાઓ			
A	અધ્યાપન માટેની તૈયારી	15 %	3.0 %	30
B	અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને ધ્યાનમાં રાખીને શિક્ષણકાર્ય		3.0 %	30
C	શિક્ષકો દ્વારા પૂછતા પ્રશ્નો		3.0 %	30
D	વિદ્યાર્થીઓનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન		3.0 %	30
E	અધ્યયનમાં સમાન તક		3.0 %	30
2	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 2 શાળા			
2.1	પેટા ક્ષેત્ર : 1 શાળામાં હાજરી			

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
A	શાળાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે હાજરી	10 %	6.0 %	60
B	જિલ્લાની સરેરાશ હાજરીના સંદર્ભે હાજરી		4.0 %	40
2.2	પેટાક્ષેત્ર : 2 સંચાલન			
A	શાળા વિકાસ યોજનાની રચના અને અમલીકરણ	10 %	3.0 %	30
B	શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ		4.0 %	40
C	શાળા સમયપત્રક		3.0 %	30
2.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 સલામતી			
A	સલામત શાળા પરિસર	6 %	3.0 %	30
B	આપત્તિ માટેની સજ્જતા		3.0 %	30
3	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 3 સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ			
3.1	પેટાક્ષેત્ર : 1 પ્રાર્થનાસભા			
A	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓની સક્રિય ભાગીદારી	2.0 %	0.4 %	04
B	પ્રાર્થનાસભાનું સંચાલન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા થાય છે. (જેમાં કુમાર અને કન્યા સરખા પ્રમાણમાં ભાગ લે છે)		0.4 %	04
C	પ્રાર્થનાસભામાં વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ વાજિંત્રોનો ઉપયોગ કરે છે.		0.4 %	04

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
D	પ્રાર્થનાસભામાં ઘડિયાગાન, સમાચાર વાંચન, પ્રશ્નોત્તરી જેવી પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.		0.4 %	04
E	પ્રાર્થનાની પસંદગી તેમજ સમગ્રતયા રજૂઆતમાં પૂરતું વૈવિધ્ય રાખવામાં આવે છે.		0.4 %	04
3.2	પેટા ક્ષેત્ર : 2 યોગ,વ્યાયામ અને રમતગમત			
A	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ યોગિક ક્રિયાઓમાં જોડાય છે.	2.0 %	0.4 %	04
B	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ રમતોત્સવ અથવા ખેલ મહાકુંભમાં રાજ્ય/ જિલ્લા/ તાલુકા/ ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.		0.4 %	04
C	શાળામાં સમૂહ કવાયતની નિયમિતતા		0.4 %	04
D	દરેક ધોરણનાં વિદ્યાર્થીઓને રમત-ગમત અને વ્યાયામની નિયમિત તક મળે છે.		0.4 %	04
E	રમતગમતની દરેક પ્રવૃત્તિમાં કન્યાઓની સપ્રમાણ ભાગીદારી હોય છે.		0.4 %	04
3.3	પેટાક્ષેત્ર : 3 વિશેષ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી			
A	શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓએ ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શનમાં રાજ્ય/જિલ્લા/તાલુકા/ક્લસ્ટર કક્ષાએ ભાગ લીધો છે.	4.0 %	0.8 %	08

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
B	શાળામાં પર્યાવરણ સંવર્ધનની પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.		0.8 %	08
C	રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણી દરમિયાન સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોજવામાં આવે છે.		0.8 %	08
D	શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક મુલાકાત કરાવવામાં આવે છે અને ત્યારબાદ તેનું શૈક્ષણિક અનુકાર્ય થાય છે.		0.8 %	08
E	શાળામાં મૂલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવે છે		0.8 %	08
3.4	પેટા ક્ષેત્ર : 4 રાજ્ય દ્વારા આયોજિત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ભાગીદારી			
A	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ	4.0 %	1.0 %	10
B	ધોરણ- 8 ની NMMS પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓનો રાજ્યના મેરીટમાં સમાવેશ		1.0 %	10
C	ધોરણ- 6 ની પ્રાથમિક શિષ્યવૃત્તિ પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિ		1.0 %	10
D	ધોરણ- 5 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાથમિક-માધ્યમિક ચિત્રકામ પરીક્ષામાં ઉપસ્થિતિ		1.0 %	10
4	મુખ્ય ક્ષેત્ર : 4 સંસાધનો અને તેનો ઉપયોગ			

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
4.1	પેટા ક્ષેત્ર : 1 પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ			
A	શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ શિક્ષકો કરે છે.	2.0 %	1.0 %	10
B	શાળા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓ કરે છે.		1.0 %	10
4.2	પેટા ક્ષેત્ર : 2 ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ			
A	તમામ શિક્ષકો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ શૈક્ષણિક કાર્ય માટે કરે છે.	2.0 %	1.0 %	10
B	ધોરણ 6 થી 8 નાં વિદ્યાર્થીઓ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરે છે. (જો લાગું પડતું હોય તો...)		1.0 %	10
4.3	પેટા ક્ષેત્ર : 3 મધ્યાહન ભોજન			
A	શાળામાં નિયમિત મધ્યાહન ભોજન યોજના ચાલે છે.	2.0 %	0.4 %	04
B	મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો લાભ તમામ વિદ્યાર્થીઓ લે છે.		0.4 %	04
C	તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાથ-પગ અને મોં ધોઈને જમવા બેસે છે.		0.4 %	04
D	મધ્યાહન ભોજન અંતર્ગત અપાતા ભોજનની ગુણવત્તા શિક્ષકો દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે.		0.4 %	04

ક્રમ નં.	માપદંડો	ભારાંક	માપદંડ દીઠ ભારાંક	મહત્તમ ગુણ
E	મધ્યાહન ભોજન માટેની રસોઇની તેમજ વિદ્યાર્થીઓની બેસવાની જગ્યા સ્વચ્છ રાખવામાં આવે છે.		0.4 %	04
4.4	પેટા ક્ષેત્ર : 4 પાણી, શૌચાલય અને સ્વચ્છતા			
A	પીવાલાયક પાણી તમામ વિદ્યાર્થીઓને સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે.	02 %	0.5 %	05
B	પાણીની સુવિધા (ટાંકી) તથા શૌચાલયની સફાઈ યોગ્ય સામગ્રી દ્વારા નિયમિત રીતે થાય છે.		0.5 %	05
C	તમામ શૌચાલયોમાં પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી ઉપલબ્ધ છે.		0.5 %	05
D	શાળાના વિદ્યાર્થીઓની શારીરિક સ્વચ્છતા		0.5 %	05
		કુલ ...	100 %	1000